

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายที่ให้อำนาจในการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด ในต่างประเทศกับในประเทศไทยและวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ในประเทศที่มีการรวมกลุ่มธุรกิจการเงิน (Financial Conglomerates) เป็นจำนวนมาก การกำกับดูแลสถาบันการเงินจะขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มธุรกิจการเงินนั้นมีสถาบันการเงินประเภทใดเป็นหลัก องค์กรกำกับดูแลสถาบันการเงินประเภทนั้นก็จะเป็้องค์กรนำในการกำกับดูแลสถาบันการเงินทั้งหมดในกลุ่มธุรกิจ โดยมีการดำเนินงานประสานกับองค์กรกำกับในภาคส่วนอื่นด้วย เช่น กลุ่มธุรกิจการเงินหนึ่งมีการประกอบธุรกิจธนาคารเป็นหลัก องค์กรที่กำกับดูแลธนาคารจะเป็น องค์กรนำในการกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจการเงินนี้ โดยจะทำงานประสานกับองค์กรที่กำกับดูแลธุรกิจ ประกันภัย และ/หรือธุรกิจหลักทรัพย์ หากกลุ่มธุรกิจการเงินนี้มีการประกอบ ธุรกิจต่าง ๆ ด้วย¹ เช่น U.S. SEC ของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

3.1 องค์กรกำกับดูแลตลาดการเงินในต่างประเทศ

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย หลักทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพนั้น หลักการสำคัญประการหนึ่งคือ มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับ ต้องมีความชัดเจนและครอบคลุม เพื่อให้การดำเนินคดีและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มาตรการในการป้องกันและปราบปรามที่จะนำมาใช้ย่อมต้องมีการ พัฒนาเพื่อให้มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอที่จะใช้ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทาง อาญาเกี่ยวกับกฎหมายหลักทรัพย์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ พร้อมทั้งสามารถสร้างความเติบโตของตลาดทุน ในที่นี้ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ ให้มีขนาดและมีความแข็งแกร่งมากขึ้น เพื่อให้ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย เป็นตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ ทัดเทียมตลาดหลักทรัพย์ชั้นนำใน ต่างประเทศ จึงทำการศึกษาองค์กรกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ของต่างประเทศและกฎหมาย หลักทรัพย์ที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางอาญาของสหรัฐอเมริกา มีองค์กรกำกับดูแล คือ

¹ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. (2548). *การปฏิรูประบบการกำกับดูแลสถาบันการเงินใน ประเทศไทย*. ม.ป.ท. หน้า 29.

U.S. Securities and Exchange Commission หรือ U.S. SEC และเครือรัฐออสเตรเลีย ที่มีองค์กรกำกับดูแลคือ Australian Securities and Investment Commission หรือ ASIC เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข การดำเนินการอาญากับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์ของประเทศไทย

3.1.1 องค์กรกำกับดูแลตลาดการเงินของสหรัฐอเมริกา (U.S. Securities and Exchange Commission หรือ U.S. SEC)

ในการกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการดำเนินการอย่างสูง สภาของเกรตบร็อกได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า The Securities and Exchange Commission ในปี ค.ศ. 1934 เพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายหลักทรัพย์ที่ออกมาใหม่ดังกล่าว และส่งเสริมให้เกิดความเสถียรภาพในตลาดทุนและที่สำคัญที่สุดคือ เพื่อปกป้องและคุ้มครองนักลงทุน² โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กร ดังนี้

(1) เพื่อปกป้องและคุ้มครองนักลงทุน กล่าวคือ เพื่อให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่คุ้มครองในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์และป้องกันการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมายหลักทรัพย์ และในกรณีที่มีการละเมิดดังกล่าว U.S. SEC จะแจ้งให้นักลงทุนทราบและพร้อมที่จะดำเนินมาตรการทางกฎหมายต่อการกระทำผิดนั้น

(2) เพื่อดำรงไว้ซึ่งการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่น เนื่องจากกฎหมายหลักทรัพย์ต้องการให้ความเป็นธรรม ความเป็นระเบียบ และความมีประสิทธิภาพในตลาดหลักทรัพย์เพื่อคุ้มครองนักลงทุนจากการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและครบถ้วน และเพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในตลาดหลักทรัพย์ U.S. SEC จึงต้องมีบทบาทในการสร้างการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองนักลงทุนและส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเต็มที่

(3) เพื่อให้มีองค์กรที่กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่ใช้สำหรับตัดสินใจลงทุนให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์และมีความถูกต้องครบถ้วน โดยเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อให้ผู้ลงทุนมีความรู้เพียงพอในการป้องกันตนจากการถูกฉ้อโกง

(4) เพื่อให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและจัดระเบียบให้เกิดขึ้นในตลาดทุน

² U.S. Securities and Exchange Commission. (2016). *The Investor's Advocate: How the SEC Protects Investors, Maintains Market Integrity, and Facilitates Capital Formation*. (Online). Available: <http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml> [2016, June 9]

อำนาจหน้าที่ของ U.S. SEC (U.S. Securities and Exchange Commission)

(1) อำนาจในการออกกฎเกณฑ์และกฎระเบียบต่างๆ

คณะกรรมการ U.S. SEC มีอำนาจในการตรากฎเกณฑ์ กฎระเบียบ เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหลักทรัพย์ (The Securities Exchange Act of 1934) ตามที่คณะกรรมการ U.S. SEC ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว กฎเกณฑ์และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดโทษไว้ในกรณีไม่ปฏิบัติตามไม่อาจใช้บังคับได้กับการกระทำการหรือเว้นการทำการเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ U.S. SEC คณะกรรมการของธนาคารกลาง (Board of the Governors of the Federal Reserve System) หรือองค์กรอื่นตามที่กฎหมายหลักทรัพย์กำหนด อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือคำสั่งอาจถูกตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้โดยองค์กรตุลาการหรือองค์กรอื่นไม่ว่าจะเป็นเหตุผลแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายใด ๆ³

(2) อำนาจในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ U.S. SEC มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีที่มีเหตุอันน่าสงสัยว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดหรือกำลังจะกระทำความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์และกฎระเบียบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งที่บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกอยู่หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งกฎเกณฑ์ขององค์กรอื่น เช่น กฎเกณฑ์ที่ออกโดย Public Company Accounting Oversight Board หรือของ Municipal Securities Rulemaking Board⁴ โดยในการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการ U.S. SEC จะมอบให้

³ Securities Exchange Act of 1934. Section 4A(a) In addition to its existing authority, the Securities and Exchange Commission shall have the authority to delegate, by published order or rule, any of its functions to a division of the Commission, an individual Commissioner, an administrative law judge, or an employee or employee board, including functions with respect to hearing, determining, ordering, certifying, reporting, or otherwise acting as to any work, business, or matter. (Online). Available:

<https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

⁴ Securities Exchange Act of 1934. Section 21.(a)(1) The Commission may, in its discretion, make such investigations as it deems necessary to determine whether any person has violated, is violating, or is about to violate any provision of this title, the rules or regulations thereunder, the rules of a national securities exchange or registered securities association of which such person is a member or a person associated, or, as to any act or practice, or omission to act, while associated with a member, formerly associated with a member, the rules of a registered clearing agency in which such person is a participant, or, as to any act or practice, or omission to act, while a participant, was a participant, the rules of the Public Company Accounting Oversight Board, of which such person is a registered public accounting firm, a person associated with such a firm, or, as to any act,

หน่วยงานภายใน คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายคดี(Division of Enforcement) มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ข้อเท็จจริง ในกรณีที่พบว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์ โดยอาจเรียกให้บุคคลหรือหน่วยงานใดส่งข้อมูลที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาให้ได้ หรืออาจเข้าไปตรวจสอบนอกสถานที่ได้ นอกจากนี้ หากในกรณีที่มีองค์รกำกับดูแลประเภทเดียวกันของต่างประเทศ ร้องขอ คณะกรรมการอาจช่วยดำเนินการสอบสวนการกระทำความผิดได้⁵

ในบางกรณีคณะกรรมการ U.S. SEC อาจเผยแพร่ข่าวที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือ การสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพขึ้น

ซึ่งสามารถอธิบายอำนาจหน้าที่ของ U.S. SEC ในส่วนของการสืบสวน สอบสวน เพื่อ แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ได้ดังนี้

practice, or omission to act, while associated with such firm, a person formerly associated with such a firm, or the rules of the Municipal Securities Rulemaking Board, and may require or permit any person to file with it a statement in writing, under oath or otherwise as the Commission shall determine, as to all the facts and circumstances concerning the matter to be investigated. The Commission is authorized in its discretion, to publish information concerning any such violations, and to investigate any facts, conditions, practices, or matters which it may deem necessary or proper to aid in the enforcement of such provisions, in the prescribing of rules and regulations under this title, or in securing information to serve as a basis for recommending further legislation concerning the matters to which this title relates. (Online). Available:

<https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

⁵ Securities Exchange Act of 1934. Section 21.(a) (2) On request from a foreign securities authority, the Commission may provide assistance in accordance with this paragraph if the requesting authority states that the requesting authority is conducting an investigation which it deems necessary to determine whether any person has violated, is violating, or is about to violate any laws or rules relating to securities matters that the requesting authority administers or enforces. The Commission may, in its discretion, conduct such investigation as the Commission deems necessary to collect information and evidence pertinent to the request for assistance. Such assistance may be provided without regard to whether the facts stated in the request would also constitute a violation of the laws of the United States. In deciding whether to provide such assistance, the Commission shall consider whether (A) the requesting authority has agreed to provide reciprocal assistance in securities matters to the Commission; and (B) compliance with the request would prejudice the public interest of the United States. (Online). Available:

<https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

(1) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในคดี

เมื่อ U.S. SEC ได้ดำเนินการสอบสวนภายใต้มาตรฐานเดียวกับการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนแล้ว พยานหลักฐานที่ได้มาจากการดำเนินการดังกล่าวก็ย่อมสามารถนำมาแสดงต่อคณะลูกขุนในการพิจารณา เนื่องจากกฎหมายถือว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ U.S. SEC ดังกล่าวนั้น ให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนแล้วจึงสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีได้

การแสวงหาพยานหลักฐาน รวบรวมข้อเท็จจริง ตลอดจนสืบสวนสอบสวนจึงเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งจาก U.S. SEC และกระทรวงยุติธรรม โดย U.S. SEC จะเป็นหน่วยงานตั้งต้น ในการทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลกับกระทรวงยุติธรรม โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ระหว่างหน่วยงานไว้ใน Section 20(b) แห่ง Securities Act of 1933 ความว่า

Sec. 20. (b)⁶ “เมื่อความปรากฏแก่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่ามีบุคคลใดเกี่ยวข้องกับหรือคาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ซึ่งฝ่าฝืนหรือจะฝ่าฝืนกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎเกณฑ์อื่นที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการดังกล่าวมีดุลพินิจในการดำเนินการกับกรณีดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น (District court) หรือศาลของรัฐบาลกลางในสหรัฐอเมริกา (United States Court) ก็ได้ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งห้ามกระทำการดังกล่าวหรือห้ามกระทำการอื่นตามที่เป็นการสมควร หรือห้ามดำเนินการเป็นการชั่วคราวหรือถาวร หรือออกคำสั่งยับยั้งการกระทำโดยไม่มีข้อจำกัด คณะกรรมการดังกล่าวอาจส่ง พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเท่าที่มีกับการกระทำนั้นให้แก่สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นองค์กรที่มีดุลพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ ในการดำเนินการทางอาญาตามที่จำเป็นแก่กรณี การดำเนินกระบวนการทางคดีอาญาดังกล่าวสามารถยื่นเรื่องต่อศาลชั้นต้น ที่ซึ่งมีการออกหนังสือชี้ชวนหรือปรากฏข้อร้องเรียน หรืออาจยื่นต่อศาลชั้นต้นในเขตที่ได้รับหนังสือชี้ชวนหรือได้รับข้อร้องเรียนก็ได้”

⁶ Securities Act of 1933. Section 20. (b) Whenever it shall appear to the Commission that any person is engaged or about to engage in any acts or practices which constitute or will constitute a violation of the provisions of this title, or of any rule or regulation prescribed under authority thereof, the Commission may, in its discretion, bring an action in any district court of the United States, or United States court of any Territory, to enjoin such acts or practices, and upon a proper showing, a permanent or temporary injunction or restraining order shall be granted without bond. The Commission may transmit such evidence as may be available concerning such acts or practices to the Attorney General who may, in his discretion, institute the necessary criminal proceedings under this title. Any such criminal proceeding may be brought either in the district wherein the transmittal of the prospectus or security complained of begins, or in the district wherein such prospectus or security is received. (Online). Available: <https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secact1933> [2016, June 9]

นอกจากนี้ Securities Exchange Act of 1934 ยังได้กำหนดให้ U.S. SEC ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและอาจส่งเรื่องต่อไปยังกระทรวงยุติธรรมใน Section 21(a)(1) และ Section 21(d)(1) ดังนี้

Sec. 21. (a)(1)⁷ “คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีดุลพินิจในการสืบสวนสอบสวนตามที่เห็นสมควรเพื่อพิจารณาว่าบุคคลได้ละเมิด กำลังละเมิด หรือจะละเมิดบทบัญญัติใดตามพระราชบัญญัติ กฎเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ กฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งชาติหรือหลักเกณฑ์ของสมาคมบริษัทจดทะเบียน ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกหรือมีส่วนเกี่ยวข้องหรือกระทำการหรือละเว้นการกระทำการใดในขณะที่เป็นสมาชิกหรือก่อนที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิก หลักเกณฑ์ของบริษัทตัวแทนหักบัญชีที่จดทะเบียนซึ่งบุคคลนั้นได้เข้าร่วม หรือกระทำการหรือละเว้นการกระทำการใดในขณะที่เข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วม หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกำกับดูแลบัญชีของบริษัทมหาชนที่ซึ่งนิติบุคคลได้ขึ้นทะเบียนหรือบริษัทที่บุคคลดังกล่าวได้เข้าร่วมหรือกระทำการหรือละเว้นการกระทำการใดในขณะที่เข้าร่วมกับบริษัทนั้นหรือก่อนที่จะเข้าร่วม หรือหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการร่าง กฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ของเขต และคณะกรรมการฯ อาจเรียกหรืออนุญาตให้ บุคคลยื่นคำแถลงภายใต้คำปฏิญาณเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่คณะกรรมการเห็นสมควรเป็นประการอื่นในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและประเด็นที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการ

⁷ Securities Exchange Act of 1934. Section 21.(a) (1) The Commission may, in its discretion, make such investigations as it deems necessary to determine whether any person has violated, is violating, or is about to violate any provision of this title, the rules or regulations thereunder, the rules of a national securities exchange or registered securities association of which such person is a member or a person associated, or, as to any act or practice, or omission to act, while associated with a member, formerly associated with a member, the rules of a registered clearing agency in which such person is a participant, or, as to any act or practice, or omission to act, while a participant, was a participant, the rules of the Public Company Accounting Oversight Board, of which such person is a registered public accounting firm, a person associated with such a firm, or, as to any act, practice, or omission to act, while associated with such firm, a person formerly associated with such a firm, or the rules of the Municipal Securities Rulemaking Board, and may require or permit any person to file with it a statement in writing, under oath or otherwise as the Commission shall determine, as to all the facts and circumstances concerning the matter to be investigated. The Commission is authorized in its discretion, to publish information concerning any such violations, and to investigate any facts, conditions, practices, or matters which it may deem necessary or proper to aid in the enforcement of such provisions, in the prescribing of rules and regulations under this title, or in securing information to serve as a basis for recommending further legislation concerning the matters to which this title relates. (Online). Available: <https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจให้ประกาศข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎหมายเช่นว่านั้น รวมถึงสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ข้อกำหนด การปฏิบัติ หรือประเด็นที่เห็นว่าจำเป็นหรือเหมาะสมที่จะช่วยในการบังคับใช้บทบัญญัติเช่นว่านั้น เพื่อที่จะกำหนดกฎหรือหลักเกณฑ์ภายใต้บทบัญญัตินี้ หรือรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานในการดำเนินกระบวนการทางคดีในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป”

โดยที่ Section 21(d)(1) กล่าวถึงการส่งเรื่องจาก U.S. SEC ไปให้แก่สำนักงานอัยการสูงสุดของกระทรวงยุติธรรม ดังนี้

Sec. 21. (d)(1)⁸ “เมื่อความปรากฏแก่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่ามีบุคคลใดเกี่ยวข้องหรือคาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ซึ่งฝ่าฝืน หรือจะฝ่าฝืนบทบัญญัติใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎเกณฑ์อื่นที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งชาติหรือหลักเกณฑ์ของสมาคมหลักทรัพย์จดทะเบียนที่ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกหรือเกี่ยวข้องกับสมาชิก หลักเกณฑ์ของบริษัทตัวแทนหักบัญชีที่จดทะเบียนซึ่งบุคคลนั้นได้เข้าร่วม หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกำกับดูแลนักบัญชีของบริษัทมหาชนที่ซึ่งนิติบุคคลได้ขึ้นทะเบียนหรือบริษัทที่บุคคลดังกล่าวได้เข้าร่วม หรือหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ของเขต คณะกรรมการฯ มีดุลพินิจในการดำเนินการกับกรณีดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น (District Court) ที่มีอำนาจ หรือศาลของรัฐบาลกลาง (United States District Court for the District of Columbia) หรือศาลของรัฐใดที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

⁸ Securities Exchange Act of 1934. Section 21. (d)(1) Whenever it shall appear to the Commission that any person is engaged or is about to engage in acts or practices constituting a violation of any provision of this title, the rules or regulations thereunder, the rules of a national securities exchange or registered securities association of which such person is a member or a person associated with a member, the rules of a registered clearing agency in which such person is a participant, the rules of the Public Company Accounting Oversight Board, of which such person is a registered public accounting firm or a person associated with such a firm, or the rules of the Municipal Securities Rulemaking Board, it may in its discretion bring an action in the proper district court of the United States, the United States District Court for the District of Columbia, or the United States courts of any territory or other place subject to the jurisdiction of the United States, to enjoin such acts or practices, and upon a proper showing a permanent or temporary injunction or restraining order shall be granted without bond. The Commission may transmit such evidence as may be available concerning such acts or practices as may constitute a violation of any provision of this title or the rules or regulations thereunder to the Attorney General, who may, in his discretion, institute the necessary criminal proceedings under this title. (Online). Available: <https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

หรือองค์กรอื่นที่มีเขตอำนาจภายในสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ศาลมีคำสั่งห้ามกระทำการดังกล่าวหรือห้ามกระทำการอื่นตามที่เป็นการสมควร หรือห้ามดำเนินการเป็นการชั่วคราวหรือถาวร หรือออกคำสั่งยับยั้งการกระทำโดยไม่มีข้อจำกัด คณะกรรมการดังกล่าวอาจส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเท่าที่มีกับการกระทำที่ละเมิดต่อบทบัญญัติใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นองค์กรที่มีดุลพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ในการดำเนินการทางอาญาตามที่จำเป็นแก่กรณี”

จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประสานงานร่วมกันระหว่าง U.S. SEC กับกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากเจ้าหน้าที่จากแต่ละหน่วยงานมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน และแสวงหาพยานหลักฐาน จึงทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

(2) อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ของ U.S. SEC ในการแสวงหาพยานหลักฐาน

ภาพรวมในการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ U.S. SEC ในการแสวงหาพยานหลักฐาน ในคดีความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์จะเริ่มต้นกระบวนการสืบสวนสอบสวนเมื่อ U.S. SEC เห็นว่ามีข้อมูลที่บ่งชี้ถึงการละเมิดกฎหมายเพียงพอ โดยส่วนใหญ่ข้อมูลดังกล่าวมักมาจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลภายในที่จะนำไปสู่การตรวจพบการละเมิดกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ ทั้งยังช่วยตรวจสอบการซื้อขายที่มีรูปแบบผิดปกติและอาจเข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น ข้อมูลจากผู้แจ้งเบาะแสจากภายในองค์กรหรือล่วงรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมาย⁹ ส่วนอีกประเภท คือ แหล่งข้อมูลภายนอก ไม่ว่าจะเป็นข้อร้องเรียน การแจ้งข่าว ข่าวหรือสื่อต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการส่งเรื่องมาจากหน่วยงานกำกับดูแลหน่วยงานอื่นหรือองค์กรกำกับดูแลของรัฐบาลกลางหรือของแต่ละมลรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำงานด้านดังกล่าวของ U.S. SEC คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายคดี (Division of Enforcement)

กระบวนการสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นทางการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ U.S. SEC จะมีอำนาจเต็มตามกฎหมายในการบังคับเอาพยานหลักฐานในคดีโดย Securities Act of 1933 และ Securities Exchange Act of 1934 ได้บัญญัติมาตรการที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้ในการสืบสวนสอบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริง รายละเอียดดังนี้

⁹ Securities Exchange Act of 1934. Section 21F(a)(6). SECURITIES WHISTLEBLOWER INCENTIVES AND PROTECTION. (a) DEFINITIONS. In this section the following definitions shall apply:

(6) WHISTLEBLOWER. The term “whistleblower” means any individual who provides, or 2 or more individuals acting jointly who provide, information relating to a violation of the securities laws to the Commission, in a manner established, by rule or regulation, by the Commission. (Online). Available:

<https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

Section 19(c) แห่ง Securities Act of 1933

Sec. 19. (c)¹⁰ “เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนที่จำเป็นและสมควรต่อการดำเนินการตามกฎหมาย สมาชิกของคณะกรรมการฯ หรือเจ้าหน้าที่ คณะเจ้าหน้าที่ ของ U.S. SEC ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีอำนาจในการกำกับดูแลและตรวจสอบความถูกต้อง ออกหมายเรียกพยาน เก็บหลักฐาน และเรียกให้ส่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือเอกสารอื่นที่คณะกรรมการฯ เห็นว่าจำเป็นหรือมีนัยยะสำคัญต่อการไต่สวน การหมายเรียกพยานบุคคลหรือพยานเอกสารเช่นว่านั้นสามารถเรียกได้จากเขตใดก็ได้ภายในสหรัฐอเมริกาหรือภายในราชอาณาจักรที่พบบพยานเช่นว่านั้น”

Section 21(b) แห่ง Securities Exchange Act of 1934

Sec. 21. (b)¹¹ “เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนหรือการดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ สมาชิกของคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของ U.S. SEC ที่ได้รับการแต่งตั้งมีอำนาจในการกำกับดูแลและตรวจสอบความถูกต้อง ออกหมายเรียกพยาน บังคับให้พยานให้ความร่วมมือ เก็บหลักฐาน และเรียกให้ส่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือ จดหมายโต้ตอบ บันทึกร่วมจำหรือเทปบันทึกต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นหรือมีนัยยะสำคัญต่อการไต่สวน การบังคับให้พยานให้ความร่วมมือหรือ หรือเรียกให้ส่งเอกสารเช่นว่านั้นสามารถเรียกได้จากเขตใดก็ได้ภายในสหรัฐอเมริกาหรือภายในราชอาณาจักรที่พบบพยานเช่นว่านั้น”

¹⁰ Securities Act of 1933. Section 19 (c). For the purpose of all investigations which, in the opinion of the Commission, are necessary and proper for the enforcement of this title, any member of the Commission or any officer or officers designated by it are empowered to administer oaths and affirmations, subpoena witnesses, take evidence, and require the production of any books, papers, or other documents which the Commission deems relevant or material to the inquiry. Such attendance of witnesses and the production of such documentary evidence may be required from any place in the United States or any Territory at any designated place of hearing. (Online). Available: <https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secact1933> [2016, June 9]

¹¹ Securities Exchange Act of 1934. Section 21 (b). For the purpose of any such investigation, or any other proceeding under this title, any member of the Commission or any officer designated by it is empowered to administer oaths and affirmations, subpoena witnesses, compel their attendance, take evidence, and require the production of any books, papers, correspondence, memoranda, or other records which the Commission deems relevant or material to the inquiry. Such attendance of witnesses and the production of any such records may be required from any place in the United States or any State at any designated place of hearing. (Online). Available: <https://www.sec.gov/answers/about-lawsshtml.html#secexact1934> [2016, June 9]

เมื่อพิจารณามาตรการตาม Section 19(c) แห่ง Securities Act of 1933 และ Section 21(b) แห่ง Securities Exchange Act of 1934 แล้ว เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสืบสวนสอบสวน แสวงหาพยานหลักฐานตลอดจนรวบรวมข้อเท็จจริงนั้นไม่ได้หมายถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกคน หากแต่ต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นการเฉพาะสำหรับคดีนั้นเป็นรายบุคคล โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจเป็นนักบัญชี นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่สอบสวนก็ได้ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นมีอำนาจตามกฎหมาย ในการดำเนินการดังนี้

(1) ออกหมายเรียกบุคคลเพื่อให้มาให้อัยคำและการหมายเรียกพยานเอกสาร โดยการออกหมายเรียกพยานดังกล่าวนี้เป็นอำนาจโดยตรงของ U.S. SEC ที่สามารถออกหมายบังคับได้โดยไม่ต้องร้องขอต่อศาล ไม่ต้องระบุเหตุผลสำหรับการออกหมายและไม่ต้องแจ้งผู้ต้องสงสัยให้ทราบว่ามี การออกหมายดังกล่าวไปยังบุคคลภายนอกอีกด้วย บุคคลตามหมายไม่ว่าจะเป็นหมายเรียกบุคคลหรือหมายเรียกเอกสาร อาจเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ผู้ต้องสงสัยแต่อาจมีข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน¹² เช่น ธนาคาร บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต บริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือบริษัทคู่สัญญา ทั้งนี้ U.S. SEC มีอำนาจออกหมายเรียกดังกล่าวในทุกเขตภายในราชอาณาจักรของสหรัฐอเมริกาเพื่อบังคับให้พยานมาแสดงตัวยังสถานที่ที่กำหนดในหมาย โดยที่บุคคลตามหมายต้องเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการตามหมายนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม หมายเรียกดังกล่าวไม่มีบทบังคับในตัวเองและผู้รับหมายที่ปฏิเสธไม่ไปตามหมายก็ไม่มีความผิดโทษ แต่ U.S. SEC ถือเป็นแนวปฏิบัติว่า การปฏิเสธหมายดังกล่าวเป็นเรื่องร้ายแรงและจะนำเรื่องเสนอต่อศาลชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลออกคำบังคับเป็นลำดับต่อไป

(2) เรียกให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่ U.S. SEC ที่เห็นว่าจำเป็นหรือสำคัญต่อการดำเนินคดี โดยเอกสารดังกล่าวอาจเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ จดหมายตอบโต้ทางธุรกิจ บันทึกช่วยจำ รายงานการประชุม เทปบันทึกเสียง หรือเอกสารรูปแบบอื่นตามแต่ U.S. SEC เห็นสมควร

การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายหลักทรัพย์จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหาก U.S. SEC และกระทรวงยุติธรรม สามารถกระทำการตรวจสอบการกระทำความผิดไปพร้อม ๆ กัน โดยหาก U.S. SEC มีข้อสงสัยว่ามีบริษัทหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย

¹² Jordan A. Thomas. (2016). *Sec Insider's Guide: A Guide to the Sec's Investigate and Enforcement Process*. (online). Available: <http://www.secwhistlebloweradvocate.com/resourcer/rules-regulation> [2016, June 14]

หลักทรัพย์แล้ว ย่อมต้องดำเนินการแก้ไขและปราบปรามโดยทันทีเช่นเดียวกับความผิดโดยทั่วไป ซึ่งกระทรวงยุติธรรมจะต้องดำเนินการ โดยมีซักช้าหากพบว่ามิบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติแล้วการสอบสวนของคณะลูกขุนต้องอาศัยระยะเวลาที่ยาวนาน เนื่องจากเป็นการฟ้องคดีความผิดทางอาญา ดังนั้น หากกระทรวงยุติธรรมดำเนินการล่าช้าเท่าใดย่อมส่งผลกระทบต่อเสี่ยหายแก่ผู้ลงทุนมากขึ้นเท่านั้น เพราะข้อกฎหมายอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือพยานหลักฐานอาจจะสูญหายไปหรือใช้การไม่ได้ เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์เป็นศูนย์กลางของข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องอาศัยการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์เป็นปัจจัยพิจารณาการลงทุนในหลักทรัพย์ ดังนั้น โดยลักษณะพิเศษของความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ทำให้ U.S. SEC ไม่อาจรอให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการกระบวนการทางอาญาโดยสมบูรณ์แบบได้ในทุก ๆ ครั้ง จึงเกิดแนวคิดที่จะให้มีการทำงานร่วมกันระหว่าง U.S. SEC กับ กระทรวงยุติธรรม โดยให้ความคุ้มครองแก่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของ U.S. SEC ในการตรวจสอบและค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผิดนั้น ซึ่งสภาองค์กรสมาชิได้ปฏิเสธแนวคิดในการที่กระทรวงยุติธรรมยอมรับเอาพยานหลักฐานที่ U.S. SEC หามาได้มาใช้ในการดำเนินคดีเสมือน กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการตรวจสอบเพื่อค้นหาพยานหลักฐานเหล่านั้นมาเอง และยังมี ความเห็นว่าการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันนั้น หาก U.S. SEC ได้ดำเนินการสอบสวนมาตั้งแต่ต้น แล้วย่อมสร้างความมั่นใจได้ว่าพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ U.S. SEC หามาได้นั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการฟ้องคดีความผิดทางอาญา และสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานสำหรับคดีความผิดดังกล่าวได้ ดังนั้น การยอมรับของกระทรวงยุติธรรมต่อการดำเนินการกระบวนการตามขั้นตอนการสอบสวนของ U.S. SEC นี้ ย่อมถือเป็นประโยชน์อย่างมากต่อภาครัฐในการดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์

ด้วยลักษณะของความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอันจัดอยู่ในกลุ่มของอาชญากรรมประเภทอาชญากรรมเศรษฐกิจ รวมทั้งยังเป็นอาชญากรรมคอเช็ดขาวประเภทหนึ่งอีกด้วย สหรัฐอเมริกาซึ่งตระหนักถึงความร้ายแรงของอาชญากรรมลักษณะดังกล่าวจึงกำหนดให้คดีความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์อยู่ในอำนาจสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนกลางคือ Federal Bureau of Investigation หรือ เอฟบีไอ (FBI) ที่อยู่ภายใต้กระทรวงยุติธรรม อีกองค์กรหนึ่ง

การทำงานของ FBI ในคดีความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์นั้นจะทำงานในลักษณะ คู่ขนานไปกับ U.S. SEC เช่นเดียวกันกับการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้ FBI ยังร่วมมือกับองค์กรกำกับดูแลและองค์กรของภาครัฐและเอกชนหลายแห่ง อาทิเช่น สำนักงานอัยการกระทรวงยุติธรรม หน่วยงานกำกับดูแลอนุพันธ์ของสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities Futures Trade

Commission : CFTC) เป็นต้น โดยทำงานร่วมกันทั้งในแบบเฉพาะกิจหรือทำงานเป็นทีมในการบังคับใช้กฎหมาย¹³

กฎหมายของรัฐบาลกลางกำหนดให้ FBI มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน อาชญากรรมที่ละเมิดกฎหมายของรัฐบาลกลางทั้งปวงที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การดำเนินการขององค์กรอื่น รวมทั้งให้อำนาจแก่อธิบดีของ FBI ในการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตรวจจับและตั้งฟ้องคดีต่อศาลได้อีกด้วย นอกจากนี้ความเป็นเจ้าหน้าที่พิเศษของ FBI ที่ต้องรับผิดชอบคดีที่มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป รัฐสภาkongเกรสจึงกำหนดให้ เจ้าหน้าที่ของ FBI สามารถที่จะพกอาวุธปืนขึ้นหมายศาลหรือหมายที่ออกโดยองค์กรที่มีอำนาจของสหรัฐอเมริกาตลอดจนสามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยที่ไม่มีหมายจับในความผิดใด ๆ ที่ได้กระทำลงต่อหน้าเจ้าหน้าที่ในสหรัฐอเมริกา หรือเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า บุคคลที่จะถูกจับได้กระทำความผิดร้ายแรงหรือกำลังกระทำความผิดร้ายแรง ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และสามารถยึดได้โดยมีหมายในกรณีที่มีการละเมิดกฎหมายของรัฐบาลกลาง

การทำงานของ FBI ในคดีเกี่ยวกับหลักทรัพย์จึงเป็นการทำงานในลักษณะเฉพาะ กิจโดยมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทั้ง U.S. SEC พนักงานอัยการและกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น

โดยระบบการสอบสวนของ U.S. SEC ดังกล่าวนี้ จะดำเนินไปในเวลาเดียวกันกับที่กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการสอบสวนโดยคณะลูกขุนใหญ่ และเนื่องจากการสอบสวนของทั้งสองฝ่ายเป็นการสอบสวนในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น ผู้ถูกกล่าวหาที่อยู่ภายใต้การสอบสวนของ U.S. SEC ย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในการป้องกันตนเองจากการถูกกล่าวหา เช่น การแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบก่อนการจับกุม การให้สิทธิการมีทนาย การได้รับความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการค้นและการยึด โดยการกำหนดข้อห้ามค้นและยึดไว้โดยปราศจากเหตุอันสมควร เป็นต้น เสมือนดังเช่น ได้รับการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวจากการสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่จากกระทรวงยุติธรรมด้วยเช่นกัน และโดยที่การดำเนินการสอบสวนของ U.S. SEC ได้กระทำไปด้วยขั้นตอนและวิธีการเช่นเดียวกับการสอบสวนของกระทรวงยุติธรรมทุกประการ ดังนั้น ข้อมูลหรือพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ U.S. SEC หามาได้จากการสอบสวนด้วยวิธีการดังกล่าว จึงสามารถนำไปใช้แสดงต่อพนักงานอัยการและคณะลูกขุนใหญ่ได้ นอกจากนี้ ยังสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องร้องคดีต่อศาลได้อีกด้วย ดังนั้น จึงกำหนดให้พยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนของ

¹³ Federal Bureau of Investigation (FBI). (2016). *Financial Crimes Report to The Public: Fiscal Years 2010-2011*. (Online). Available: <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/financial-crimes-report-2010-2011> [2016, June 15]

U.S. SEC อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา โดยให้ถือว่าได้กระทำไปโดยพนักงานสอบสวนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้พยานหลักฐานที่ U.S. SEC หามานั้นใช้ยันกับผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาได้

เนื่องจากคณะกรรมการของ U.S. SEC จะไม่ดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ด้วยตนเอง เมื่อ U.S. SEC ได้ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วพบว่ามีความผิดและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีอาญาได้ ก็จะรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วทำความเห็นเสนอไปยังกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะพิจารณาตัดสินว่าจะดำเนินการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ โดย U.S. SEC สามารถติดต่อได้โดยตรงไม่ต้องผ่านชั้นตอนหรือดุลพินิจของหน่วยงานอื่น ดังนั้น พยานหลักฐานที่ U.S. SEC ได้มาจึงมีความสำคัญต่อการฟ้องร้องคดีอาญาเป็นอย่างยิ่ง เพราะคดีของอัยการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับ การแสวงหาพยานหลักฐานของ U.S. SEC นั้นเอง

3.1.2 องค์การกำกับดูแลตลาดการเงินของเครือรัฐออสเตรเลีย (Australian Securities and Investment Commission หรือ ASIC)

เครือรัฐออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีพัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลตลาดทุน และแนวทางการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์อย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการสร้างราคาหลักทรัพย์ การซื้อขายหลักทรัพย์โดยหลอกลวง ประเภทต่าง ๆ การเผยแพร่ข่าวเท็จ รวมถึงการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน และการกระทำอันไม่เป็นธรรมในกรณีอื่น ๆ เป็นความผิดตามกฎหมายบริษัท (Corporation Act of 2001) โดยมีการกำหนดบทโทษทางอาญาไว้ใน Section 1311 (1) ประกอบ Schedule 3 ท้ายพระราชบัญญัติสำหรับกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา และ Section 1312 ประกอบ Schedule 3 ท้ายพระราชบัญญัติสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลโดยกำหนดอัตราโทษดังนี้¹⁴

(1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา ให้ระวางโทษจำคุก 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,500 หน่วยลงโทษ¹⁵ หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามูลค่าของผลประโยชน์ที่ซึ่งบุคคลใด

¹⁴ กุลนันทน์ คำเจริญ. (2557). *การแสวงหาและพิสูจน์พยานหลักฐานในคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 119.

¹⁵ เนื่องจากประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่อยู่ในเครือจักรภพและแต่ละรัฐล้วนมีกฎหมายของตนเอง ทำให้การกำหนดจำนวนค่าปรับขึ้นอยู่กับค่าเงินของแต่ละรัฐ ดังนั้น หน่วยลงโทษจึงหมายถึง จำนวนค่าปรับที่ต้องจ่ายโดยอ้างอิงจากอัตราค่าเงินของแต่ละรัฐ ทั้งนี้ อัตราดังกล่าวอ้างอิงจากดัชนีของแต่ละปีงบประมาณ ทำให้อัตราดังกล่าวจึงผันแปรไปตามค่าเงินเพื่อ โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเกิดขึ้นในวันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี

บุคคลหนึ่งหรือหลายคนได้รับ มีเหตุอันควรเชื่อว่ามาจากการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ปรับเป็น 3 เท่าของมูลค่านั้น หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลให้ (a) ปรับไม่เกิน 45,000 หน่วยลงโทษ (b) หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามูลค่าของผลประโยชน์ที่ซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนได้รับ มีเหตุอันควรเชื่อว่ามาจากการกระทำความผิดดังกล่าวให้ปรับเป็น 3 เท่าของมูลค่านั้น หรือ (c) กรณีที่ศาลไม่สามารถพิจารณาถึงมูลค่าของผลประโยชน์ทั้งหมดได้ ให้ปรับเป็นจำนวนร้อยละ 10 ของเงินทุนประจำปีของนิติบุคคลนั้นตลอดช่วงระยะเวลา 12 เดือนโดยให้มีระยะเวลาสิ้นสุดในเดือนที่นิติบุคคลดังกล่าวกระทำผิดหรือเริ่มกระทำผิด

นอกจากนั้น ASIC ยังมีบทบาทในฐานะองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและภาคการเงิน เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค นักลงทุน และเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย อีกทั้งยังมีการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนรับทราบผ่านทางสื่อและจัดทำรายงานประจำปี ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและคุ้มครองสาธารณชนทั่วไป

อำนาจหน้าที่ของ ASIC (Australian Securities & Investments Commission)

อำนาจหน้าที่ของ ASIC เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย ASICA ในการดำเนินงานให้ เป็นไปตามกฎหมายบริษัท (Company Law) อำนาจหน้าที่ของ ASIC ประกอบด้วย การจดทะเบียนบริษัท การขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีและผู้ชำระบัญชีของบริษัท การรับการดำเนินการและการ จัดเตรียมซึ่งข้อมูลและแบบแสดงรายการของบริษัท และการกำหนดนโยบายและการบังคับให้ เป็นไปตามกฎหมายบริษัท (Corporation Act of 2001)

นอกจากนี้ ASIC ยังมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการ ละเมิดการปฏิบัติอันไม่ชอบธรรมและบทบัญญัติอันเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ลงทุน โดยกำหนดให้ ASIC มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตราและส่งเสริมตลาดหลักทรัพย์โดยรวมและคุ้มครองผู้บริโภค ในระบบการเงินของเครือรัฐออสเตรเลีย และใช้อำนาจในการกำกับดูแลตามกฎหมายประกันและ กฎหมายเกี่ยวกับการเกษียณอายุการทำงาน

อำนาจหน้าที่ของ ASIC อีกส่วนหนึ่งได้แก่ การตรวจตราและบังคับการเรื่องการครอบงำ กิจการ การระดมทุน ธุรกิจการให้บริการทางการเงินและตลาดหลักทรัพย์และ ASIC ยังมีหน้าที่ กำกับดูแลผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจทางการเงิน (Financial Services Licensees) สำนัก หักบัญชีและส่วนอำนาจความสะดวกต่างๆ และการกำกับดูแลและให้ใบอนุญาตแก่ผู้ให้บริการด้าน

การเงินทั้งหลาย นอกจากนี้ ASIC ยังมีอำนาจในการแก้ไขหรือกำหนดข้อยกเว้นตามบทบัญญัติของกฎหมายบริษัท (Corporation Act of 2001)

ในการใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ของ ASIC กฎหมาย ASICA (The Australian Securities and Investment Commission Act of 2001) มาตรา 1(2) ต้องการให้ ASIC ใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่โดย (1) พยายามรักษา ส่งเสริม และพัฒนาระบบสถาบันการเงินและผู้ที่อยู่ในภาคการเงินทั้งหลาย เพื่อให้ได้รับประโยชน์ซึ่งเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ลดต้นทุนในการดำเนินการ และก่อให้เกิดประสิทธิผลและช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจ (2) ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นและการแจ้งให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักลงทุนและผู้บริโภคในระบบการเงิน¹⁶

ASIC มีอำนาจในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานทั้งปวง หากเห็นว่าการละเมิด Corporation Act of 2001 ดังนั้น ASIC จึงมีอำนาจครอบคลุมการแสวงหาพยานหลักฐานทั้งในส่วนของการดำเนินการบังคับทางแพ่งและการดำเนินคดีอาญาและเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานในคดีดังกล่าวโดยที่อาจมีความช่วยเหลือจาก Australian Federal Police (AFP) ในบางกรณีเท่านั้น เช่น กรณีการดำเนินการตามหมายค้น ที่ ASIC ยื่นขอต่อศาลให้ออกหมายค้น

ระบบการดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์ในเครือรัฐออสเตรเลียโดยทั่วไปจึงมีจุดเริ่มต้นจาก ASIC เพียงแหล่งเดียว เนื่องจาก ASIC เองมีอำนาจทั้งในการแสวงหาพยานหลักฐานตลอดจนฟ้องร้องคดีทั้งในส่วนของคดีแพ่งและคดีอาญา โดยในการแสวงหาพยานหลักฐานนั้นอาจจะมีความร่วมมือบางส่วนจาก AFP เท่านั้น แต่หน้าที่และบทบาทหลักในการแสวงหาพยานหลักฐานทั้งคดียังคงเป็นของ ASIC เช่นเดิมและหลังจากรวบรวมข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐานเรียบร้อยแล้ว ASIC จะพิจารณาหลักฐานที่มีอยู่ทั้งปวงเพื่อพิจารณาถึง ความเป็นไปได้ว่า ควรจะดำเนินการบังคับทางแพ่งที่มีมาตรฐานการพิสูจน์ต่ำกว่าหรือควรจะดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จทางคดีมากกว่า

หาก ASIC เลือกที่จะดำเนินการบังคับทางแพ่งแล้ว ASIC จะเป็นผู้ยื่นฟ้องคดีต่อ Federal Court ซึ่งมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีแพ่งและยื่นต่อ The Supreme Court of a State or Territory ต่อไป หาก ASIC สามารถแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าการละเมิดบทบัญญัติตามที่กำหนดไว้จริง

¹⁶ ธนชัย มิโชค. (2548). *คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตามแนวความคิด เรื่ององค์การทางปกครองอิสระ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 71.

ศาลจะออกคำประกาศการฝ่าฝืนบทบัญญัติที่มีโทษทางแพ่ง (Declaration of Contravention)¹⁷ โดยคำประกาศดังกล่าวทำให้ ASIC สามารถร้องขอให้ศาลกำหนดโทษทางการเงินแก่จำเลยหรือ ASIC อาจร้องขอให้ศาลออกคำสั่งให้บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในกรณีที่เกิดความเสียหายจากการกระทำความผิดดังกล่าว โดยไม่ต้องมีการออกคำประกาศก็ได้

ในกรณีที่ ASIC เลือกที่จะดำเนินกระบวนการทางอาญาโดยใช้ดุลพินิจแล้ว หากเป็นกรณีที่เป็นความผิดอาญาเล็กน้อย (Minor Criminal) นั้น ASIC จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบพร้อมกับระบุโทษเกี่ยวกับการชำระเงินตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด หากผู้ต้องหายินยอมที่จะชำระเงิน ASIC ก็จะไม่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาอีกต่อไป แต่หากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหายินยอมชำระเงิน แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามที่ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ผู้ต้องหาจะไม่ถูกดำเนินคดีเนื่องจากชำระเงินแล้ว แต่ผู้ต้องหาที่ยังคงเป็นผู้กระทำการละเมิดต่อกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งซึ่ง ASIC สามารถดำเนินคดีได้ ส่วนกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด ASIC ก็จะเป็น ผู้ดำเนินการฟ้องร้องบุคคลนั้นต่อศาลด้วยตนเองเพื่อดำเนินการตามกระบวนการต่อไป¹⁸

ในทางกลับกัน หากเป็นกรณีที่เป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง (Serious Crime) เช่น ความผิดในหมวดของการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมนั้น ASIC ก็จะทำงานร่วมกับพนักงานอัยการ (Director of Public Prosecution: DPP) ในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาดังกล่าว โดยหน้าที่ในการฟ้องร้องดำเนินคดีจะเป็นของพนักงานอัยการ และได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจาก ASIC

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการอย่างถูกต้อง เนื่องจากเครือข่ายสื่อมวลชนมีทั้งการดำเนินการบังคับทางแพ่งและการดำเนินคดีอาญา ซึ่ง ASIC เป็นหน่วยงานตั้งต้นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการทั้งสองรูปแบบ ดังนั้น ASIC กับ พนักงานอัยการจึงมีข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กร (MOU)

¹⁷ ชูติมา ลีลาจินดาชัย. (2548). *การป้องกันการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์: ศึกษาเฉพาะกรณีการลงโทษทางแพ่งต่อผู้กระทำความผิด*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 67.

¹⁸ สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. (2549). *การพัฒนามาตรการทางเลือกเพื่อใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์และการฉ้อฉลทุจริตในการบริหารจัดการนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535*. กรุงเทพมหานคร. หน้า 144.

เกี่ยวกับการดำเนินงานระหว่าง ASIC กับ พนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา¹⁹ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2554 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ASIC เป็นหน่วยงานตั้งต้นในการดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐาน โดย ASIC จะพิจารณาเรื่องจากข้อร้องเรียนที่สำคัญ โดยพิจารณาเรียงลำดับตามความสำคัญและความร้ายแรงของแต่ละกรณี กรณีที่ ASIC รวบรวมข้อเท็จจริงโดยอ้างอิงจากข้อกล่าวหาที่ร้ายแรงนั้น บางข้อกล่าวหาที่ไม่เข้าองค์ประกอบตามข้อหาดังต้นของ ASIC แต่อาจเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น หรือกรณีที่เป็นข้อกล่าวหาที่ละเมิดต่อกฎหมายทั้งในส่วนของ Corporation Act of 2001 ที่อยู่ในอำนาจของ ASIC และกฎหมายของมลรัฐหรือสหพันธรัฐอื่น ASIC ก็มีอำนาจในการส่งต่อเรื่องดังกล่าวไปยังองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องต่อเมื่อองค์กรนั้นรับที่จะดำเนินการต่อ โดยที่การพิจารณาดังกล่าวนี้ พนักงานอัยการจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ ASIC จะต้องส่งสำเนาเกี่ยวกับแนวทางหรือคำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับกระบวนการที่ ASIC ได้เริ่มต้นให้พนักงานอัยการในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงซึ่งหมายถึง การกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุก

(2) ASIC จะเป็นผู้เริ่มกระบวนการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินงาน ซึ่งพนักงานอัยการจะไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนหรือการพัฒนา แผนการแสวงหาพยานหลักฐานหรือประเมินผลที่ได้จากการรวบรวมข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยพนักงานอัยการจะรอกการแจ้งจาก ASIC เกี่ยวกับรายละเอียดของการรวบรวมข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐาน ประกอบกับทิศทางการดำเนินการเกี่ยวกับกรณีนั้นในอนาคตว่าจะดำเนินการบังคับทางแพ่ง ดำเนินการทางอาญา หรือดำเนินการทั้งคู่ โดยวัตถุประสงค์ของการแจ้งเป็นเพียงเพื่อแจ้งให้ทราบเท่านั้น ไม่ได้ให้พนักงานอัยการเข้าร่วมดำเนินการสอบสวนแสวงหาพยานหลักฐานด้วยแต่อย่างใด

(3) เมื่อ ASIC ดำเนินการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานได้ครึ่งทางของกระบวนการแล้ว ASIC จะต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการกับกรณีนั้นอย่างไร กล่าวคือ จะดำเนินการบังคับทางแพ่งโดยฟ้องร้องเป็นคดีแพ่ง หรือดำเนินการทางอาญา หรือดำเนินการทั้งคู่ หาก ASIC เห็นว่าควรดำเนินการบังคับทางแพ่ง การแสวงหาพยานหลักฐานและรวบรวมข้อเท็จจริงในส่วนครึ่งหลังก็จะนำไปเพื่อสนับสนุนกระบวนการฟ้องคดีแพ่ง ในทางกลับกันหาก ASIC พิจารณาว่ากรณีนั้นมีความร้ายแรงและเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา ASIC ก็จะปรึกษาเรื่องดังกล่าว

¹⁹ Australian Securities and Investments Commission. (2016). *Memorandum of Understanding between the Australian Securities Commission and the Director of Public Prosecutions*. (Online). Available: <http://download.asic.gov.au/media/1340900/MoU-clean-energy-regulator-1-June-2012.pdf> [2016, June 18]

กับพนักงานอัยการถึงโอกาสและความเป็นไปได้ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นพิจารณาและพนักงานอัยการจะได้รับข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องรวมถึงสามารถเข้าถึงข้อมูลเอกสารและเพิ่มสำนวนของ ASIC ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ASIC จะต้องแจ้งให้พนักงานอัยการทราบถึงกระบวนการทางแพ่งทั้งหมดที่ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงพื้นฐานของกรณีนั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาด้วย

ทั้งนี้ การตัดสินใจของ ASIC ในการเลือกที่จะดำเนินกระบวนการบังคับทางแพ่งหรือทางอาญานั้นอาจเป็นผลมาจากคำแนะนำของพนักงานอัยการที่ให้ใช้หมายค้นและเทคนิคการสืบสวน สอบสวนอื่น และ ASIC สามารถใช้เทคนิคดังกล่าวได้ตามสมควรนอกจากการใช้อำนาจตามที่มีใน The Australian Securities and Investment Commission Act of 2001 (ASICA)

(4) หลังจากที่ ASIC ตัดสินใจที่จะดำเนินการทางอาญาแล้ว ASIC จะรวบรวมหลักฐานสำคัญที่สนับสนุนความเห็นดังกล่าวและส่งความเห็นนั้นมายัง พนักงานอัยการ ว่ากรณีเช่นว่านั้นควรส่งต่อให้พนักงานอัยการเพื่อให้ดำเนินการทางอาญาหรือไม่ โดยกระบวนการส่งต่อนั้นจะเป็นไปตามกระบวนการส่งมอบ เมื่อพนักงานอัยการมีคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรว่าควรส่งกรณีดังกล่าวมายังพนักงานอัยการ ASIC ก็จะดำเนินการส่งต่อเรื่องดังกล่าวตามกระบวนการ

วันที่พนักงานอัยการมีคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ ASIC ส่งเรื่องดังกล่าวนั้นจะเป็นวันเริ่มกระบวนการทางอาญาโดยแท้จริงและ ASIC จะต้องมอบข้อมูลที่จำเป็นและสมควรต่อการดำเนินกระบวนการในกรณีนั้นที่เกิดขึ้นก่อนรวมถึงที่เกิดในกระบวนการพิจารณาหรือคำอุทธรณ์ใด ๆ ซึ่งผลของวันที่มีการทำคำแนะนำดังกล่าวเป็นผลให้พนักงานอัยการกลายเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการในกรณีนั้นทั้งหมดโดยจะหารือร่วมกับ ASIC อย่างเต็มรูปแบบระหว่างการดำเนินการทางอาญานับแต่วันดังกล่าว

พนักงานอัยการจะหารือกับ ASIC ถึงกระบวนการทั้งหมดเพื่อเตรียมการรวมถึงข้อกล่าวหาที่เหมาะสมเพื่อเป็นทางเลือกและคำถามที่จะใช้สอบถ้อยคำ พนักงานอัยการจะแจ้ง ASIC ถึงกำหนดการสำคัญในการสอบถ้อยคำดังกล่าวก่อนวันสอบถ้อยคำและ ASIC มีสิทธิที่จะเข้าร่วมฟังในวันดังกล่าว ดังนั้น การทำงานระหว่างพนักงานอัยการกับ ASIC หลังกระบวนการส่งต่อกรณีจึงต้องเป็นไปในลักษณะของการให้ความร่วมมือระหว่างกันเพื่อประโยชน์ของทั้งสององค์กรเพื่อให้แนวทางการสืบสวนสอบสวนเป็นไปในทิศทางเดียวกันและไม่ให้เกิดการเปลี่ยนใจในการดำเนินการที่อาจเกิดขึ้นได้ อันเนื่องมาจากการขาดข้อเท็จจริงใหม่ที่สำคัญมากจนถึงกรณีที่มีข้อเท็จจริงเพียงเล็กน้อย

หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรเปลี่ยนการดำเนินการจากทางอาญาก็ให้แจ้งเรื่องดังกล่าวให้ ASIC ทราบและผลของการแจ้งดังกล่าวจะทำให้กรณีนั้นกลับไปสู่

กระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานภายใต้ความรับผิดชอบของ ASIC อีกครั้ง กล่าวคือ การเริ่มต้นกระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานนั้นจะเป็นหน้าที่ของ ASIC ซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน²⁰ และภายหลังจากรวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงจนครบถ้วนเพียงพอแล้ว ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการเลือกที่จะดำเนินการอย่างไรกับกรณีนั้นก็ยังคงเป็น ASIC โดยการพิจารณาว่าจะดำเนินการบังคับทางแพ่งหรือดำเนินการทางอาญา หรือดำเนินการทั้งคู่พร้อมกัน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงสามารถสรุปขั้นตอน การดำเนินคดีกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของเครือรัฐออสเตรเลีย ได้ดังนี้

(1) กรณีที่เป็นการดำเนินการบังคับทางแพ่ง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตั้งแต่รวบรวมข้อเท็จจริง แสวงหาพยานหลักฐาน ตลอดจนดำเนินการฟ้องร้องเพื่อขอให้ศาลบังคับตามมาตรการที่กฎหมายกำหนดนั้น คือ ASIC แต่เพียงผู้เดียว โดยการดำเนินการบังคับทางแพ่งของประเทศออสเตรเลียนั้น โดยเนื้อหาสาระแล้ว คือ การแปลงบทกำหนดความรับผิดชอบที่เคย เป็นความรับผิดทางอาญาที่จะต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีโดยใช้วิธีพิจารณาความอาญา มาเป็นการดำเนินการบังคับโทษทางการเงิน โดยดำเนินการกระบวนการพิจารณาในรูปแบบของคดีแพ่ง²¹ซึ่งมีบทลงโทษเป็นการปรับ การห้ามการปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการหรือผู้บริหาร ตลอดจนการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และเนื่องจากการดำเนินคดีแบบคดีแพ่ง กระบวนการพิจารณาในชั้นศาลตลอดจนวิธีพิจารณาความจึงเป็นไปตามหลักของกฎหมายแพ่ง²² อันหมายถึงมาตรฐานการพิสูจน์ยอมต่ำกว่าในคดีอาญา กล่าวคือเป็นไปตามหลักของการชั่งน้ำหนักพยานว่าใครสามารถนำสืบให้เป็นที่น่าพอใจแก่ศาลได้มากกว่าฝ่ายนั้นก็เป็นผู้ชนะคดี และพยานหลักฐานที่ฝ่ายจำเลยนำสืบพิสูจน์ เป็นโทษแก่ตนในคดีดังกล่าวไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาได้ในการกระทำเดียวกันตามหลัก Self-incrimination²³ เว้นแต่จำเลยได้ทำหรือใช้พยานหลักฐานเท็จในกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง²⁴

²⁰ สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 18. หน้า 143.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 142.

²² Corporation Act 2001. Section 1317L. Civil evidence and procedure rules for declarations of contravention and civil penalty orders. (Online). Available:

http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdb/au/legis/cth/consol_act/ca2001172/ [2016, July 16]

²³ ชูติมา ลีลาจินดามัย. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 17. หน้า 69.

²⁴ Corporation Act 2001. Section 1317Q. Evidence given in proceedings for penalty not admissible in criminal proceedings. (Online). Available : http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdb/au/legis/cth/consol_act/ca2001172/ [2016, July 16]

(2) กรณีที่เป็นการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อ ASIC พิจารณาแล้วเห็นว่าควรดำเนินการกับกรณีดังกล่าวเป็นคดีอาญาโดยการหารือร่วมกับพนักงานอัยการ และเมื่อได้ส่งต่อเรื่องให้พนักงานอัยการแล้ว หรือกรณีที่พนักงานอัยการเป็นผู้พบการกระทำความผิดด้วยตนเอง²⁵ การดำเนินการทางอาญาพนักงานอัยการ จะเป็นผู้รับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวนและกำหนดแนวทางการดำเนินการทั้งปวง โดย ASIC จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่มีอยู่ทั้งหมดและเข้าร่วมในการทำงานตลอดกระบวนการดังกล่าว ดังนั้น บทบาทหลักหลังจากที่ ASIC พิจารณาแล้วเห็นว่าควรดำเนินการทางอาญาจะเป็นของพนักงานอัยการ ภายใต้กระบวนการส่งต่อคดี และพนักงานอัยการจะเป็นผู้ฟ้องร้องดำเนินคดีตลอดจนพิสูจน์ความผิดของจำเลยในชั้นพิจารณาต่อศาลด้วย

(3) กรณีที่เป็นการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและดำเนินกระบวนการบังคับทางแพ่ง กรณีนี้จะเป็นกรณีที่ ASIC เห็นว่าควรดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งในเชิงของการบังคับทางแพ่งเพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นและเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นความผิดอาญาร้ายแรงและผู้กระทำความผิดควรถูกลงโทษ การดำเนินการทั้งสองรูปแบบจึงเกิดขึ้น

ในกรณีเช่นว่านั้น ASIC จะรับผิดชอบในการดำเนินการและฟ้องร้องขอให้ศาลออกคำประกาศหรือมีคำวินิจฉัยในการกำหนดโทษทางการเงินหรือชดเชยค่าเสียหาย โดยการดำเนินการดังกล่าวของ ASIC ก็จะไม่เป็นการตัดสิทธิการดำเนินการทางอาญาของพนักงานอัยการเช่นกัน หมายถึง ผู้กระทำความผิดจะถูกดำเนินคดีทั้งสองทางโดยองค์กรผู้รับผิดชอบที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ก็ดี แม้จะมีการกำหนดให้ ASIC สามารถตัดสินใจที่จะดำเนินคดีทั้งสองรูปแบบพร้อมกันได้ แต่ทว่าลำดับการดำเนินกระบวนการในแต่ละรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการดำเนินคดี ทางอาญาและการดำเนินการบังคับทางแพ่งก็มีผลต่อการดำเนินการอีกรูปแบบเสมอ โดย Corporation Act of 2001 ได้กำหนดผลโดยจำแนกเป็น 3 กรณีดังนี้²⁶

(1) กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่า จำเลยกระทำความผิดอาญาในการกระทำเดียวกับที่ถูกลงโทษทางแพ่ง กรณีเช่นนี้ ASIC จะไม่สามารถฟ้องร้องคดีแพ่งเพื่อให้ศาลมีคำประกาศหรือคำสั่งให้ลงโทษปรับทางการเงินได้²⁷ ในทางกลับกันหากศาลพิพากษายกฟ้องในคดีอาญา จำเลยในคดีอาญาก็ยังสามารถถูกฟ้องเป็นคดีแพ่งเพื่อให้มีการบังคับโทษทางแพ่งได้²⁸

²⁵ ชูติมา ลีลาจินดามัย, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 17, หน้า 70.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 69.

²⁷ Corporation Act 2001. Section 1317M. A court must not make a declaration of contravention or a pecuniary penalty order against a person for a contravention if the person has been convicted of an offence constituted by conduct that is substantially the same as the conduct constituting the contravention.

(2) กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาระหว่างที่มีการดำเนินการเพื่อบังคับทางแพ่งนั้น การดำเนินการทางแพ่งจะต้องเลื่อนออกไปจนกว่าจะมีผลของคำพิพากษาในคดีอาญา²⁹

(3) กรณีที่มีการดำเนินการบังคับทางแพ่งในการกระทำเดียวกับที่มีการดำเนินคดีอาญาเรียบร้อยแล้ว พนักงานอัยการก็ยังสามารถดำเนินการทางอาญากับผู้กระทำผิดได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงผลของการบังคับทางแพ่งที่บุคคลนั้นได้รับมาไม่ว่าจะเป็นการปรับทางการเงิน การห้ามเป็นกรรมการ หรือผู้บริหาร หรือแม้แต่โทษในการให้ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายก็ตาม³⁰

เครือรัฐออสเตรเลียเป็นประเทศในเครือจักรภพจึงใช้ระบบกฎหมาย Common Law ตามระบบกฎหมายของสหราชอาณาจักร โดยผสมผสานกับการตรากฎหมายของตนเองขึ้นใหม่³¹ ด้วยอิทธิพลของระบบกฎหมายดังกล่าวทำให้เครือรัฐออสเตรเลียใช้ระบบในการดำเนินคดีแบบระบบไต่สวน (Adversary System)

พนักงานอัยการในเครือรัฐออสเตรเลียหรือที่เรียกว่า Director of Public Prosecution (DPP) ซึ่งมีทั้งระดับที่เป็นพนักงานอัยการของแต่ละรัฐ (State DPP) และพนักงานอัยการระดับ

(Online). Available: http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/legis/cth/consol_act/ca2001172/s1317m.html [2016, July 16]

²⁸ Corporation Act 2001. Section 1317N. Criminal proceedings during civil proceedings. (Online). Available: http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdb/au/legis/cth/consol_act/ca2001172/ [2016, July 16]

²⁹ Corporation Act 2001. Section 1317N. The proceedings for the declaration or order may be resumed if the person is not convicted of the offence. Otherwise, the proceedings for the declaration or order are dismissed. (Online). Available: http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/legis/cth/consol_act/ca2001172/s1317n.html [2016, July 16]

³⁰ Corporation Act 2001. Section 1317P. Criminal proceedings after civil proceedings

(1) Subject to subsection (2), criminal proceedings may be started against a person for conduct that is substantially the same as conduct constituting a contravention of a civil penalty provision regardless of whether:

(a) a declaration of contravention has been made against the person; or

(b) a pecuniary penalty order has been made against the person; or (ba) a refund order has been made against the person; or

(c) a compensation order has been made against the person; or

(d) the person has been disqualified from managing a corporation

(Online). Available: http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/legis/cth/consol_act/ca2001172/s1317p.html [2016, July 16]

³¹ อนุชาติ คงมาลัย. (2557). ระบบอัยการในอาเซียน (+6). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.ago.go.th/articles_57/article_060257.pdf [20, มิถุนายน 2559]. หน้า 19.

สหพันธรัฐ (Commonwealth DPP) จะทำหน้าที่เป็นโจทก์ผู้ฟ้องคดีต่อผู้กระทำความผิดเป็นคดีอาญา ในความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมทางหลักทรัพย์ทั้งปวง ในทางกลับกันหากเป็นคดีแพ่ง ผู้ทำหน้าที่เป็นโจทก์ที่ต้องมีภาระในการพิสูจน์พยานหลักฐานก็จะเป็น ASIC ดังนั้น ด้วยระบบการดำเนินคดีแบบระบบไต่สวนทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นพนักงานอัยการหรือศาล ไม่ใช่แต่เพียงเฉพาะคู่ความดังเช่นในระบบกล่าวหา ดังนั้น พยานหลักฐานในคดีทั้งหมดจึงอยู่ในการควบคุมของศาล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ศาลไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่รับฟังและตัดสินเท่านั้น หากแต่ต้องทำหน้าที่เป็นทั้งพนักงานอัยการและศาลในเวลาเดียวกัน ระบบไต่สวนจึงเป็นระบบที่มีความเสี่ยงในด้านข้อจำกัดของการรับฟังพยานหลักฐานน้อยกว่าระบบกล่าวหา เนื่องจากสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้ในทุกชั้นของกระบวนการยุติธรรมและในขณะเดียวกันก็เป็นระบบการดำเนินคดีที่ให้อำนาจแก่พนักงานอัยการมากขึ้น

3. 2 องค์กรกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

เมื่อแรกจัดตั้ง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.”) ขึ้นในปี พ.ศ. 2535 มีกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำกับดูแลคือ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 จวบจนปัจจุบัน สภาพของเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และต้องเผชิญกับความเสี่ยงและความผันผวนจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศหลายครั้ง จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงและออกกฎหมายใหม่ที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีภารกิจในการกำกับดูแลในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับจากเดิมที่เคยกำกับดูแลพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพียงฉบับเดียว ในปัจจุบันมีกฎหมายรวม 5 ฉบับ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้แก่ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550 และพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวแต่ละฉบับต่างให้อำนาจในการออกกฎลำดับรอง ได้แก่ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการออกกฎกระทรวง เช่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอรับและการให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ และออกประกาศกระทรวงการคลัง เช่น เพื่อกำหนดประเภทธุรกิจหลักทรัพย์เพิ่มเติม

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“คณะกรรมการ ก.ล.ต.”) มีสถานะเป็นองค์กรทางปกครองอิสระประเภทหนึ่ง³² โดยถือเป็นองค์กรฝ่ายบริหารที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนเท่านั้น มิได้เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีสถานะเป็นองค์กรมหาชน³³ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานทรัพยากรบุคคลที่เป็นพนักงานของสำนักงานเอง โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและข้อบังคับของพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการด้านงบประมาณรายได้และรายจ่ายของสำนักงาน ซึ่งไม่ต้องอยู่ภายใต้การของงบประมาณแผ่นดิน อำนาจหน้าที่ดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ต้องมีสถานะเป็นนิติบุคคลเพื่อให้สามารถมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เป็นของสำนักงานได้ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของ คณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและมติที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนดในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรมหาชน ยังคงต้องอยู่ภายใต้ระบบการกำกับดูแลของรัฐบาลอยู่ ในขณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรทางปกครองอิสระ มีอิสระในการดำเนินงานปราศจากการแทรกแซงและไม่อยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยงานฝ่ายบริหารอื่น โดยมีอิสระในการดำเนินงานมากกว่าสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในฐานะที่เป็นองค์กรมหาชน

ภายใต้โครงสร้างองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกอบด้วย คณะกรรมการ ก.ล.ต. (Securities and Exchange Commission) และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. (Office of the Securities and Exchange Commission) โครงสร้างดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 1 ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งได้บัญญัติให้จัดตั้งคณะกรรมการ ก.ล.ต. และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตลาดทุน

สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้ภารกิจในการเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนของประเทศให้มีประสิทธิภาพ ยุติธรรม โปร่งใส และน่าเชื่อถือ ใน

³² องค์กรทางปกครองอิสระของไทยที่มีลักษณะเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ก.ล.ต. เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (คณะกรรมการ ก.ก.ต.) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (คณะกรรมการ ก.ส.ท.ช.) เป็นต้น.

³³ สุรพล นิติไกรพจน์. (2543). *ความเป็นไปได้และแนวทางการตรากฎหมายจัดตั้งองค์กรมหาชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. หน้า 59.

การดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานไว้ดังนี้³⁴

1) เพื่อดูแลให้สินค้าในตลาดทุนมีการพัฒนาให้กิจการสามารถระดมทุนด้วยรูปแบบและต้นทุนที่เหมาะสมและเป็นทางเลือกในการลงทุนสำหรับผู้ลงทุน

2) พัฒนาตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายให้มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน

3) พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจตัวกลาง เพื่อให้สามารถทำธุรกิจที่หลากหลาย เพิ่มความแข็งแกร่งให้แก่อุตสาหกรรมธุรกิจหลักทรัพย์

4) พัฒนาผู้ลงทุนด้วยการให้ความรู้และข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจเพื่อให้ตลาดทุน มีผู้ลงทุนที่มีคุณภาพ สามารถดูแลประโยชน์และใช้สิทธิของตนได้อย่างเหมาะสม และจัดให้มีศูนย์ในการสอบถามข้อมูล ร้องเรียน ชี้เบาะแสการกระทำผิดหรือให้ข้อเสนอแนะแก่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ทั้งนี้ เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เห็นว่าผู้ลงทุนที่มีคุณภาพถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาตลาดทุน

ในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดดังกล่าวข้างต้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ก.ล.ต. และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในการกำหนดหลักเกณฑ์และบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กรภายใต้กรอบในเรื่องสำคัญ ๆ ดังนี้³⁵

(1) วางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาตลอดจนกำกับดูแลในเรื่องหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง องค์กรที่เกี่ยวข้องเนื่องกับธุรกิจหลักทรัพย์

(2) การออกหรือเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน

(3) การเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ

(4) การป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์

³⁴ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2559). *บทบาทการพัฒนาตลาดทุน* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.sec.or.th/TH/AboutUs/Pages/Introduction.aspx#Top> [2559, 2 มิถุนายน]

³⁵ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ ขส. 1/2558 เรื่อง โครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ขององค์กร. ข้อ 2. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/nrs_main_search.php?chkPost=1 [2559, 2 มิถุนายน]

(1) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คณะกรรมการ ก.ล.ต.)

คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โครงสร้างของคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะมีความเป็นสากล โปร่งใสและเป็นอิสระ โดยกฎหมายได้แบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างประธานกรรมการและผู้บริหารสูงสุด (เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.) ออกจากกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้ คณะกรรมการ ก.ล.ต. จะประกอบด้วย³⁶

ประธานกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรรมการโดยตำแหน่งจากภาครัฐ ได้แก่

1. ปลัดกระทรวงการคลัง
2. ปลัดกระทรวงพาณิชย์
3. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 คนแต่ไม่เกิน 6 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกของคณะกรรมการคัดเลือกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด และต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย การบัญชีและการเงิน ด้านละ 1 คนเป็นอย่างน้อย

เลขานุการ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นกรรมการและเลขานุการ

คุณสมบัติของคณะกรรมการ ก.ล.ต.³⁷

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งข้างต้นดังกล่าว ต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (2) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (3) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะมีการรอการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่

เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

³⁶ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

³⁷ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 9 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

(4) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้ออกจากตำแหน่งดังกล่าวไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(5) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน

(6) ดำรงตำแหน่งผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการในธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สำนักหักบัญชีสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สมาคมกำกับผู้ประกอบการธุรกิจ สัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือบริษัทอื่นใดซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะกรรมการ ก.ล.ต. คณะกรรมการกำกับตลาดทุน หรือสำนักงาน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งบุคคลตาม (5) หรือ (6) ผู้ได้รับการแต่งตั้งจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ ต่อเมื่อ ได้ลาออกจากตำแหน่งตาม (5) หรือ (6) แล้ว โดยต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับการแต่งตั้ง แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้น ไม่เคยได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ดำเนินการแต่งตั้งประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่แทน แล้วแต่กรณี

วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวมีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสอง วาระมิได้

เมื่อประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ดำเนินการ แต่งตั้งใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการและ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วแต่กรณี อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่³⁸

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง ได้รับการแต่งตั้งข้างต้น พ้นจากตำแหน่งเมื่อ³⁹

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

³⁸ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 10 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

³⁹ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 11 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

(4) เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

(5) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีสำหรับประธานกรรมการหรือรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดสำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ มติและคำสั่งให้ออกดังกล่าวต้องแสดงผลอย่างชัดเจน

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นประธานกรรมการแทน หรือรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน แล้วแต่กรณี และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนแทน

การประชุมและการเข้าร่วมพิจารณาของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ในการประชุมของคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อกำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ส่วนการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย และถ้าในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมของคณะกรรมการ ก.ล.ต. ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด⁴⁰ และในกรณีที่กรรมการผู้ใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา ให้แจ้งการมีส่วนได้เสียนั้น และห้ามมิให้กรรมการผู้นั้นเข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาในเรื่องนั้น⁴¹

(2) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน

คณะกรรมการ ก.ล.ต.)

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้จัดตั้ง สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ขึ้นและให้มีสถานะเป็นนิติบุคคล⁴² โดยสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ต้องมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่นใกล้เคียงและจะจัดตั้งสาขาของสำนักงานหรือตัวแทนของสำนักงานขึ้น ณ ที่อื่นใดก็ได้⁴³ แต่ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีที่ตั้งของสำนักงานเพียงแห่งเดียวอยู่ในกรุงเทพมหานคร

⁴⁰ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535. มาตรา 12.

⁴¹ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 13 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

⁴² พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535. มาตรา 17.

⁴³ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535. มาตรา 18.

(1) โครงสร้างและการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีเลขานุการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด รับผิดชอบในการดำเนินกิจการทั่วไปของสำนักงาน ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว เลขานุการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต.⁴⁴

เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งใหม่ได้อีก แต่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้⁴⁵

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้⁴⁶

- (1) เป็นผู้สามารถปฏิบัติงานเต็มเวลาให้แก่สำนักงาน
- (2) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (3) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือเป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(4) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

- (5) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับบริษัทหลักทรัพย์

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. อาจพ้นจากตำแหน่งเมื่อปรากฏเหตุดังต่อไปนี้⁴⁷

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวข้างต้น

⁴⁴ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ ขส. 1/2558 เรื่อง โครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ขององค์กร. ข้อ 4. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/nrs_main_search.php?chkPost=1 [2559, 2 มิถุนายน]

⁴⁵ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 20 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

⁴⁶ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535. มาตรา 21.

⁴⁷ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535. มาตรา 22.

(5) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี ตามข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการ ก.ล.ต. เพราะบกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือหย่อนความสามารถ โดยมีมติ ดังกล่าวต้องแสดงเหตุผลในการให้ออกอย่างชัดเจน⁴⁸

(2) หน่วยงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป โครงสร้างการดำเนินงานของ สำนักงานโดยอนุมัติของคณะกรรมการ ก.ล.ต. แบ่งออกเป็นส่วนงานต่าง ๆ ดังนี้⁴⁹

- (1) ฝ่ายกฎหมายและพัฒนา
- (2) ฝ่ายการเงินและบริหารทั่วไป
- (3) ฝ่ายกำกับตลาด
- (4) ฝ่ายกำกับบัญชีตลาดทุน
- (5) ฝ่ายกำกับและตรวจสอบธุรกิจจัดการลงทุน
- (6) ฝ่ายกำกับและตรวจสอบธุรกิจหลักทรัพย์
- (7) ฝ่ายกำกับและพัฒนาการขายผลิตภัณฑ์การลงทุน
- (8) ฝ่ายคดี
- (9) ฝ่ายงานเลขานุการและสื่อสารองค์กร
- (10) ฝ่ายจดทะเบียนหลักทรัพย์-ตราสารทุน
- (11) ฝ่ายจดทะเบียนหลักทรัพย์-ตราสารทุนและโครงสร้างพื้นฐาน
- (12) ฝ่ายจดทะเบียนหลักทรัพย์-ตราสารหนี้
- (13) ฝ่ายตรวจสอบตลาดทุน
- (14) ฝ่ายตรวจสอบภายใน
- (15) ฝ่ายทรัพยากรบุคคล
- (16) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (17) ฝ่ายนโยบายและพัฒนาธุรกิจจัดการลงทุน
- (18) ฝ่ายนโยบายและพัฒนาธุรกิจตัวกลาง

⁴⁸ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 22 (5) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551.

⁴⁹ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ ขส. 1/2558 เรื่องโครงสร้างองค์กร และอำนาจหน้าที่ขององค์กร. ข้อ 5. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/nrs_main_search.php?chkPost=1 [2559, 2 มิถุนายน]

- (19) ฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร
- (20) ฝ่ายใบอนุญาตธุรกิจตัวกลาง และส่งเสริมธุรกิจ SME
- (21) ฝ่ายพัฒนากฎเกณฑ์ 1
- (22) ฝ่ายพัฒนากฎเกณฑ์ 2
- (23) ฝ่ายพัฒนาบริษัท
- (24) ฝ่ายยุทธศาสตร์และวางแผน
- (25) ฝ่ายวิจัย
- (26) ฝ่ายส่งเสริมบรรษัทภิบาล
- (27) ศูนย์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- (28) ศูนย์คดีปกครอง

ทั้งนี้การปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานภายในสำนักงานอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยการออกประกาศในรูปของประกาศสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนดโครงสร้างขององค์กรและอำนาจหน้าที่ขององค์กร เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน โดยการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายมีรายละเอียดพอสังเขป ดังต่อไปนี้

(1) ฝ่ายกฎหมายและพัฒนา

มีหน้าที่ ศึกษา พัฒนา ยกร่าง และแก้ไขกฎหมาย ปฏิบัติงานในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ก.ล.ต. และในคณะกรรมการกำกับตลาดทุนและคณะอนุกรรมการฝ่ายกฎหมาย ให้คำปรึกษาและความเห็นทางกฎหมาย ยกร่างข้อบังคับ คำสั่ง และสัญญาต่าง ๆ ทั้งที่ใช้กับงานภายในของสำนักงาน กรรมการ และพนักงานของสำนักงาน

(2) ฝ่ายการเงินและบริหารทั่วไป

มีหน้าที่บริหารจัดการระบบบัญชี งบประมาณ ธุรกรรมการรับจ่ายเงิน จัดทำรายงานทางการเงิน วิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน บริหารจัดการเงินลงทุน โดยจัดจ้างผู้จัดการกองทุนส่วนบุคคล รวมทั้งบริหารจัดการสภาพคล่องของสำนักงาน บริหารจัดการ การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและงานบริการ ปรับปรุงข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คู่มืออาคารและทรัพย์สินอื่น ๆ ของสำนักงาน และติดตามดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดของผู้บริหารอาคารที่สำนักงานจัดจ้าง รวมทั้งบริหารจัดการผู้ประกอบการที่ใช้พื้นที่อาคารของสำนักงาน ดูแลรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล และข้อมูลข่าวสารลับของสำนักงาน จัดทำแผนรองรับกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ไม่ปกติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่

(3) ฝ่ายกำกับตลาด

มีหน้าที่พัฒนาและกำกับดูแลองค์กรต่างๆ ในตลาดทุนให้ได้มาตรฐานและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ระบบการซื้อขายทางเลือก สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ ที่อยู่ในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ซึ่งรวมถึงการให้ความเห็นชอบกฎเกณฑ์ การพิจารณาเรื่องร้องเรียน และการตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว รวมทั้งติดตามสภาพการซื้อขายในตลาดรองของหลักทรัพย์ต่าง ๆ และศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในภาพรวม

(4) ฝ่ายกำกับบัญชีตลาดทุน

มีหน้าที่พัฒนาด้านการบัญชีที่เกี่ยวกับตลาดทุน ให้ความเห็นชอบและกำกับดูแลผู้สอบบัญชี ตั้งแต่การวางกฎเกณฑ์กำกับดูแล การติดตาม การพิจารณาเรื่องร้องเรียน และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในกรณีต่าง ๆ เช่น การพิจารณาคำขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์ การสุ่มตรวจทานงบการเงินรายไตรมาสและรายปี การพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับงบการเงิน เป็นต้น ให้คำปรึกษาและความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการบัญชีและการสอบบัญชี

(5) ฝ่ายกำกับและตรวจสอบธุรกิจจัดการลงทุน

มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการจัดการลงทุน ซึ่งรวมถึงการจัดการกองทุนรวม กองทุนส่วนบุคคล กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง (เช่น ผู้ดูแลผลประโยชน์ กองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สินส่วนบุคคล นายทะเบียนหลักทรัพย์ ไม่รวมศูนย์รับฝากหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น) ให้ใบอนุญาต ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการตามข้างต้น รวมถึงพิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กรรมการ และผู้บริหาร รวมทั้งติดตามตรวจสอบ และพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว และผู้จัดการกองทุน วิเคราะห์อุตสาหกรรมธุรกิจจัดการลงทุน รวมทั้งกำกับและติดตามดูแลการบริหารความเสี่ยงของธุรกิจจัดการลงทุน เพื่อมิให้กระทบต่อลูกค้าและความเชื่อมั่นโดยรวม

(6) ฝ่ายกำกับและตรวจสอบธุรกิจหลักทรัพย์

มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนและธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตให้เริ่มประกอบธุรกิจ (ไม่รวมธุรกิจจัดการลงทุน ธุรกิจนายหน้า ค่าและจัดจำหน่ายหน่วยลงทุน ธุรกิจนายหน้า ค่า และจัดจำหน่ายตราสารหนี้ และธุรกิจนายหน้าระหว่างผู้ค้า) โดยการพิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และให้

ความเห็นชอบบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กรรมการ และผู้บริหาร รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว รวมผู้แนะนำการลงทุน ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า รวมถึงการเป็นศูนย์กลางการประสานงานกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(7) ฝ่ายกำกับและพัฒนาการขายผลิตภัณฑ์การลงทุน

มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทนายหน้า คำ และจัดจำหน่ายหน่วยลงทุน โดยการให้ใบอนุญาต พิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กรรมการ และผู้บริหาร รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว รวมผู้แนะนำการลงทุน และผู้วางแผนการลงทุน กำกับดูแลผู้ประกอบการหลักทรัพย์ประเภทนายหน้า และจัดจำหน่ายตราสารหนี้สำหรับผู้ลงทุนบุคคลทั่วไป ภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตให้เริ่มประกอบธุรกิจ โดยรวมถึงการพิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กรรมการและผู้บริหาร รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว รวมผู้แนะนำการลงทุน ให้ความเห็นชอบผู้ขายผลิตภัณฑ์การลงทุน ได้แก่ ผู้แนะนำการลงทุน ผู้วางแผนการลงทุน และบุคลากรในตลาดทุน ได้แก่ ผู้จัดการกองทุน ผู้จัดการกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ผู้จัดการกองทุนรวม โครงสร้างพื้นฐาน และผู้จัดการลงทุนในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ส่งเสริมความรู้กรรมการและสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อให้เห็นความสำคัญและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการลงทุนเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีหลังเกษียณศึกษาเพื่อวางกรอบการพัฒนาหลักเกณฑ์ ระบบงาน เครื่องมือกำกับดูแล เพื่อป้องกัน misselling

(8) ฝ่ายคดี

มีหน้าที่พิจารณาการดำเนินการลงโทษทางปกครองกับนิติบุคคลและผู้ประกอบวิชาชีพที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลต่าง ๆ รวมทั้งผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้รับเรื่องมาจากสำนักงานต้นเรื่อง เสนอข้อเท็จจริงและปฏิบัติงาน ในฐานะเลขานุการของ (ก) คณะกรรมการเปรียบเทียบ (ข) คณะกรรมการพิจารณาโทษทางปกครอง ภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550 ประสานงานและติดตามคดีที่อยู่ในกระบวนการดำเนินคดีอาญา และเป็นผู้แทนหรือให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย และคดีในกรณีที่มีผู้ยื่นฟ้องคดีแพ่งหรืออาญาต่อสำนักงาน กรรมการ และพนักงานของสำนักงานในคดีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่

(9) ฝ่ายงานเลขานุการและสื่อสารองค์กร

มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเลขานุการและธุรการของคณะกรรมการ ก.ล.ต. คณะกรรมการกำกับตลาดทุน และผู้บริหารระดับสูง รวมถึงการกลั่นกรองงาน ติดตามข้อมูล ข่าวสาร กำหนดทำที่ กลยุทธ์ ดำเนินการสื่อสาร และให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารระดับสูงในประเด็นที่เป็นข่าวรวมถึงการจัดเตรียมร่างแถลงข่าวและงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ กำหนดกลยุทธ์และดำเนินการบริหารจัดการภาพลักษณ์ขององค์กรและการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ การเขียนบทความ การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ การจัดกิจกรรม และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นศูนย์กลางในการรับเรื่องสอบถามข้อมูลทั่วไปและเรื่องร้องเรียนจากบุคคลภายนอก และบริหารจัดการเว็บไซต์ขององค์กร

(10) ฝ่ายจดทะเบียนหลักทรัพย์ ตราสารทุน

มีหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตเกี่ยวกับตราสารทุนและตราสารที่คล้ายทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นและตราสารกึ่งทุน พิจารณาเรื่องร้องเรียน รวบรวมข้อมูลกรณีที่สงสัยว่าอาจมีการกระทำหน้าที่บกพร่องของที่ปรึกษาทางการเงิน โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกและเสนอขายหลักทรัพย์

(11) ฝ่ายจดทะเบียนหลักทรัพย์ ตราสารทุนและโครงสร้างพื้นฐาน

มีหน้าที่วางหลักเกณฑ์และพิจารณาคำขออนุญาตเกี่ยวกับตราสารทุน ตราสารที่คล้ายทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น และตราสารกึ่งทุน รวมทั้งกองทุนรวม โครงสร้างพื้นฐานทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ และทรัสต์เพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน กำกับดูแลการดำเนินการภายหลังการจัดตั้งและเสนอขายกองทุนรวม โครงสร้างพื้นฐาน ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ทรัสต์เพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (กอง 1) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน (กอง 2) กองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน (กอง 3) และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และสิทธิเรียกร้อง (กอง 4) ให้ความเห็นชอบ รวมถึงพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีที่น่าจะมีการกระทำหน้าที่บกพร่องของที่ปรึกษาทางการเงิน บริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน ผู้จัดการกองทรัสต์ของทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ และทรัสต์เพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ในการออกและเสนอขายหลักทรัพย์

(12) ฝ่ายจดทะเบียนหลักทรัพย์ ตราสารหนี้

มีหน้าที่วางหลักเกณฑ์และพิจารณาคำขออนุญาตเกี่ยวกับการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ และใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการออกตราสารหนี้ประเภทใหม่ ๆ และกำกับดูแลสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

(13) ฝ่ายตรวจสอบตลาดทุน

มีหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์และการกระทำความผิดในมาตราที่สำคัญอื่น ๆ ติดตามข่าวสารและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ประสานงานและสนับสนุนด้านข้อมูลกับฝ่ายคดี พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ จัดการระบบฐานข้อมูล ลักษณะต้องห้ามของกรรมการและผู้บริหารของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวโทษโดยสำนักงาน

(14) ฝ่ายตรวจสอบภายใน

มีหน้าที่ตรวจสอบ สอบทาน และประเมินด้วยวิธีการตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน เพื่อให้ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความเพียงพอและประสิทธิผลของกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน ตลอดจนการปฏิบัติตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. องค์การปลดคอร์รัปชัน ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบรวมทั้งปฏิบัติงานด้านเลขานุการของคณะกรรมการตรวจสอบ

(15) ฝ่ายทรัพยากรบุคคล

มีหน้าที่ศึกษาและติดตามเทคนิคการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านพนักงานใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในงานสำนักงาน รับผิดชอบงานด้านบริหารบุคคลของสำนักงาน ซึ่งรวมถึงการจัดโครงสร้างองค์กร จัดทำแผนอัตรากำลัง การสรรหาพนักงาน การประเมินผลการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการ รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาพนักงาน รวมถึงการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร การฝึกอบรม การพัฒนาสายงานอาชีพ การพัฒนาพนักงานที่มีศักยภาพและการจัดทำแผนสืบทอดตำแหน่ง รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับพนักงาน รวมถึงการสื่อสารและเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานให้เป็นองค์กรนำทำงาน

(16) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มีหน้าที่ติดตามและนำเสนอการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้แน่ใจว่าระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ถูกนำมาใช้ในงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษา ติดตาม และให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในตลาดทุน รวมถึงประเมินผลกระทบในด้านการกำกับดูแลของสำนักงานและให้การสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการรองรับอย่างเหมาะสม บริหารจัดการ โครงสร้างพื้นฐาน การบริหารการจัดการเครือข่ายข้อมูลและความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ วิเคราะห์ จัดหา และออกแบบระบบงานเพื่อการใช้

งานภายในบริหารจัดการระบบสารสนเทศกลางรวมไปถึงให้คำปรึกษาและความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(17) ฝ่ายนโยบายและพัฒนาธุรกิจจัดการลงทุน

มีหน้าที่เสนอแนะนโยบายเพื่อการพัฒนาและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการลงทุน ซึ่งได้แก่ กองทุนรวม กองทุนส่วนบุคคล กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (เช่น ผู้ดูแลผลประโยชน์กองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สินเงินกองทุนส่วนบุคคล นายทะเบียน หลักทรัพย์ ไม่รวมศูนย์รับฝากหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น) การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทนายหน้า คำ และจัดจำหน่ายหน่วยลงทุน และการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทนายหน้าคำและจัดจำหน่ายตราสารหนี้ รวมถึงออกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาคำขออนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและจัดการกองทุนรวม รวมทั้งการตอบข้อหารือที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการในฐานะนายทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 รวมทั้งการตอบข้อหารือที่เกี่ยวข้อง ประสานงานและกำกับดูแลการทำหน้าที่ของสมาคมหรือองค์กรกำกับดูแลตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจจัดการลงทุน ธุรกิจนายหน้า คำ และจัดจำหน่ายหน่วยลงทุนและธุรกิจนายหน้าคำและจัดจำหน่ายตราสารหนี้ ชักซ้อม สื่อสาร และตอบข้อหารือผู้ประกอบการ รวมทั้งประสานงานกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

(18) ฝ่ายนโยบายและพัฒนาธุรกิจตัวกลาง

มีหน้าที่เสนอแนะนโยบายเพื่อการพัฒนาและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และธุรกิจการให้สินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ (ไม่รวมธุรกิจนายหน้า คำ และจัดจำหน่ายตราสารหนี้ และธุรกิจนายหน้าระหว่างผู้ค้า) โดยรวมถึงการออกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลผู้ประกอบการสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เฉพาะสินค้าเกษตรและบริษัทหลักทรัพย์เพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ โดยการให้ใบอนุญาต พิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กรรมการผู้บริหาร และนักวิเคราะห์ รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว วิเคราะห์อุตสาหกรรมธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนและธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า รวมทั้งกำกับและติดตามดูแลการบริหาร ความเสี่ยงในด้านฐานะการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าว เพื่อมิให้กระทบต่อลูกค้า ระบบการชำระราคาและส่งมอบโดยรวม ประสานงานและกำกับดูแลการทำหน้าที่ของสมาคมหรือองค์กรกำกับดูแลตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ชักซ้อม สื่อสาร และตอบข้อหารือผู้ประกอบการ รวมทั้งประสานงานกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

(19) ฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร

มีหน้าที่จัดทำกรอบนโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยงองค์กรและแผนบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินงานโดยอิงมาตรฐานสากล จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง รายงานความคืบหน้าการปฏิบัติตามแผน ผลสัมฤทธิ์ผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อผู้บริหารระดับสูง คณะอนุกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง และคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามลำดับ ติดตามให้ความรู้ คำแนะนำแก่ฝ่ายงานและพนักงานให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้เหมาะสม ศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพตลาดทุน โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง และให้ความเห็นต่อฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลให้สะท้อนความเสี่ยงรวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อรองรับงานบริหารความเสี่ยง

(20) ฝ่ายใบอนุญาตธุรกิจตัวกลางและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง:

Small and Medium Enterprises (SMEs)

มีหน้าที่ให้ใบอนุญาตและรับขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุนและตราสารหนี้ ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ให้ความเห็นชอบผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ และผู้บริหาร ที่ยื่นมาพร้อมกับคำขอ รวมทั้งให้ความเห็นชอบและกำกับดูแลนักวิเคราะห์หลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กรให้เข้าถึงตลาดทุนผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น Equity Crowdfunding และ Private Equity Trust เป็นต้น รวมถึงการออกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจ Crowdfunding Portal และที่ปรึกษาการลงทุนในหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าโดยการให้ใบอนุญาต พิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้แก่ กรรมการ ผู้บริหาร และนักวิเคราะห์ รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว และติดตาม รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น และพิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจตัวกลางที่ไม่ได้รับอนุญาตรวมถึงการเตือนและให้ความรู้ผู้ลงทุน

(21) ฝ่ายพัฒนากฎเกณฑ์ 1

มีหน้าที่ยกร่างและปรับปรุงประกาศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและกำกับดูแลการออกหลักทรัพย์เพื่อการระดมทุนหรือเพื่อเป็นเครื่องมือทางการเงินของภาคธุรกิจ การบริหารจัดการกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ การเข้าถึงหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการและให้คำปรึกษาและความเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(22) ฝ่ายพัฒนาคุณภาพ 2

มีหน้าที่ยกร่างและปรับปรุงประกาศเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและกำกับดูแล การประกอบธุรกิจธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจตัวกลาง และบุคลากรในธุรกิจดังกล่าว รวมไปถึง ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สำนักหักบัญชี องค์กร ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับธุรกิจหลักทรัพย์ และบรรดาสมาคมหรือองค์กรที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจดังกล่าว และให้คำปรึกษาและความเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(23) ฝ่ายพัฒนาบริษัท

มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจในการปรับตัวเพื่อให้แข่งขันได้ เช่น การควบรวมกิจการ การปรับโครงสร้าง การซื้อกิจการโดยการใช้หนี้หรือเงินกู้ เป็นต้น โดยครอบคลุม ทั้งบริษัทจดทะเบียน และบริษัทที่ยังไม่ได้เข้าจดทะเบียนด้วย กำกับดูแลการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อ ครอบงำกิจการ ซึ่งรวมถึงการวางหลักเกณฑ์กำกับดูแล การพิจารณาคำขอ ผ่อนผัน และการเปิดเผย ข้อมูล รวมทั้งการกำกับดูแลการทำหน้าที่ของที่ปรึกษาการเงินที่เกี่ยวข้อง ติดตามการทำรายการที่ เกี่ยวโยงกัน การได้มาและจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์พัฒนาระบบและ สอบทานการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ภายหลังการเสนอขายหลักทรัพย์ พิจารณา เรื่องร้องเรียน และกรณีที่สงสัยว่าอาจมีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องรวมทั้งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ที่บกพร่องของที่ปรึกษาการเงินและผู้ประเมินราคาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการดังกล่าว

(24) ฝ่ายยุทธศาสตร์และวางแผน

มีหน้าที่ศึกษา กำหนดทำที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของตลาดทุนไทย ให้สามารถ แข่งขันได้ในระดับสากลและตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศรวมถึงนโยบายและยุทธศาสตร์สำหรับธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ สินค้าในตลาดทุน และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง กำหนดทำที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทในการ ปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. ในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน จัดทำ แผนกลยุทธ์ของสำนักงาน ผลักดันและบริหารให้มีการดำเนินการตามทำที่ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนกลยุทธ์ที่กำหนด

(25) ฝ่ายวิจัย

มีหน้าที่ผลิตงานวิจัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในด้านพัฒนาการต่าง ๆ ของตลาดทุนไทย โดยเน้นงานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานในการกำกับ ดูแลและพัฒนาตลาดทุน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวนโยบายในการบริหารจัดการที่เหมาะสมต่อ ผู้บริหารสำนักงาน ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหาร

ของฝ่ายงานต่าง ๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนด ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีข้อมูลตลาดทุนใช้ประกอบการทำงานวิจัยและการตัดสินใจของผู้บริหารสำนักงานในการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ จัดให้มีการประชุมเพื่อนำเสนอผลงานวิจัยเชิงนโยบายเป็นประจำต่อผู้บริหารสำนักงาน ให้การสนับสนุนด้านเทคนิคแก่ฝ่ายงานต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุน ตราสารหนี้ และสัญญาซื้อขายล่วงหน้า รวมไปถึงให้ความรู้แก่พนักงานของสำนักงานและบุคคลภายนอกเกี่ยวกับตลาดทุนด้วยการเขียนบทความเผยแพร่ ให้คำแนะนำ รวมทั้งเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป

(26) ฝ่ายส่งเสริมบรรษัทภิบาล

มีหน้าที่กำหนดแนวทางและดำเนินการเพื่อเสริมสร้างบรรษัทภิบาลที่ดี การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม การต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน และการพัฒนาสู่ความยั่งยืนสำหรับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ส่งเสริมและให้ความรู้กับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ และเตรียมความพร้อมให้กับบริษัทที่จะออกหลักทรัพย์ ซึ่งรวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางและดำเนินการเพื่อเสริมสร้างบรรษัทภิบาลที่ดีในสำนักงานรวมถึงสนับสนุนแนวทางการปฏิบัติงานที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม การต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน และการพัฒนาสู่ความยั่งยืน สื่อสารและให้ความรู้ในเรื่องการสร้างบรรษัทภิบาลที่ดี แก่พนักงานเพื่อให้ตระหนักและเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสำนักงานสู่องค์กรแห่งความยั่งยืน

(27) ศูนย์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

มีหน้าที่กำหนดท่าทีและกลยุทธ์ในการสร้างความสัมพันธ์กับตลาดทุนต่างประเทศ องค์กรกำกับดูแลต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของตลาดทุนไทย ดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เป็นไปตามท่าทีและกลยุทธ์ที่กำหนด ทั้งในระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค ระดับพหุภาคีและทวิภาคี รวมถึงบุกเบิกการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในช่วงแรกตั้งตลาดทุน ติดตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานสากลสำคัญ ๆ ในตลาดทุน เพื่อสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ ในการปรับปรุงกติกาให้ได้มาตรฐาน เป็นศูนย์กลางของสำนักงานในการติดต่อและประสานงานกับต่างประเทศ รวมทั้งสื่อสารและให้ข้อมูลแก่ฝ่ายงานต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคธุรกิจเพื่อสนับสนุนการขยายโอกาสในต่างประเทศสำหรับธุรกิจหลักทรัพย์ไทย

(28) ศูนย์คดีปกครอง มีหน้าที่

(1) ดูแลรับผิดชอบการดำเนินกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของสำนักงานและคณะกรรมการพิจารณาโทษทางปกครอง ให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งสรุปข้อเท็จจริง รวบรวม

พยานหลักฐาน และจัดทำความเห็นเสนอคณะกรรมการหรือคณะบุคคลซึ่งทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ ตลอดจนปฏิบัติงานในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลดังกล่าว

(2) สรุปข้อเท็จจริงและนำเสนอความเห็นของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลเกี่ยวกับอุทธรณ์ ต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์

(3) ดูแลรับผิดชอบการดำเนินกระบวนการอนุญาตในตลาดการของสำนักงานให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ติดต่oprสานกับคู่กรณี และปฏิบัติงานในฐานะเลขานุการของอนุญาตตลาดการ

(4) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือการดำเนินการตามกฎหมายของสำนักงานทั้งหมดที่มีใช้การดำเนินคดีอาญาหรือคดีแพ่ง

(5) วางแนวทางในการต่อสู้คดีปกครองที่สำนักงาน คณะกรรมการพิจารณาโทษทางปกครอง คณะกรรมการกำกับตลาดทุน หรือคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นผู้ถูกฟ้องคดี รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อแก้ต่าง และจัดทำเอกสารเพื่ออธิบายความเชื่อมโยงของพยานหลักฐาน รวมทั้งเหตุผลของการกระทำอันเป็นสาเหตุแห่งการถูกฟ้องคดี ตลอดจนเป็นผู้แทนในการติดต่อกับศาลจนคดีสิ้นสุด

3.2.1 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์⁵⁰

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับดูแลในเรื่องหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ การออกหรือเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน การเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ และการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ อำนาจดังกล่าวรวมถึง

(1) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

(2) กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับคำขออนุญาต คำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต หรือการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาต

(3) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(4) ออกระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับเกี่ยวกับการพนักงาน ระบบพนักงานสัมพันธ์ การบรรจุแต่งตั้งถอดถอน และวินัยพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน การกำหนดเงินเดือนและ

⁵⁰ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ ขส. 1/2558 เรื่อง โครงสร้างองค์กร และอำนาจหน้าที่ขององค์กร. ข้อ 2. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35.

เงินอื่น ๆ รวมตลอดถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ

(5) กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปัญหาที่อาจเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการใช้บังคับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

(6) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

3.2.2 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์⁵¹

สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ก.ล.ต. และปฏิบัติงานอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติรหัสเพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550 หรือตามกฎหมายอื่น

อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานดังกล่าวรวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ ซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสำนักงาน

(1) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ สร้าง ซื้อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอนหรือ ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักรตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้

(2) กู้ยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงินและลงทุนหาผลประโยชน์

(3) กำหนดค่าธรรมเนียมการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูล การจดทะเบียน และ การยื่นคำขอต่าง ๆ

(4) รับค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. และสำนักงานกำหนด

3.2.3 อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ 2 กรณี คือ

⁵¹ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ ขส. 1/2558 เรื่อง โครงสร้างองค์กร และอำนาจหน้าที่ขององค์กร. ข้อ 4. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44.

1) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบกรณีทั่วไป⁵²

วัตถุประสงค์ในการใช้อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการค้นหาพยานหลักฐานที่จะใช้พิสูจน์ความผิด ซึ่งได้รวมอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในมาตราเดียว คือมาตรา 264 โดยได้บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

1.1) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่ตั้งของบริษัทหลักทรัพย์ผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวมผู้รับฝากทรัพย์สิน ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือด้วยเครื่องมืออื่นใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าว รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าว

1.2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือเจ้าของหลักทรัพย์ที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบุคคลดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือด้วยเครื่องมืออื่นใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบสมุดบัญชีหรือเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.3) เข้าไปในธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือสถานที่ใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อทำการตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

1.4) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

1.5) สั่งให้กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้สอบบัญชีของบริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สินตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมืออื่นใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งสำเนา หรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร ควณตรา หรือหลักฐานอื่นเกี่ยวกับกิจการ การดำเนินงาน สินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าว

⁵² พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 264.

1.6) สั่งให้บุคคลใด ๆ ที่ซื้อหรือขายหลักทรัพย์กับหรือผ่านบริษัทหลักทรัพย์หรือสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์มาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชีเอกสาร และหลักฐานอื่นเกี่ยวกับการซื้อหรือขายหลักทรัพย์

1.7) สั่งให้บุคคลใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มาให้ถ้อยคำ หรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

1.8) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของลูกหนี้ของบริษัทหลักทรัพย์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

ซึ่งบทบัญญัติตามมาตรานี้ มีเจตนารมณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำหน้าที่ในการสืบค้นและค้นหาพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์นั้น มีองค์ประกอบความผิดที่ยุ่งยากและซับซ้อน ยากแก่การพิสูจน์ให้เห็นถึงความผิดดังกล่าว จึงกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการดำเนินการสืบค้นพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้จากแหล่งที่ครอบคลุมวงจรการซื้อขายหลักทรัพย์รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าจะเป็นบริษัทหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นต้น โดยในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ยังได้เพิ่มหลักการให้สามารถตรวจสอบบัญชีธนาคารได้อีกด้วย เพื่อที่จะสืบหาต้นตอผู้กระทำความผิด เนื่องจากวิธีการตรวจสอบบัญชีหรือเอกสารที่ได้จากบัญชีในการรับจ่ายเงินของบุคคลที่เกี่ยวข้องจากบัญชีธนาคารนี้จะสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการเงินระหว่างผู้กระทำความผิด⁵³ เช่น ในความผิดเกี่ยวกับการปั่นหุ้นส่วนใหญ่จะให้ผู้กระทำความผิดอื่นเป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้น หากอาศัยเพียงการตรวจสอบโดยวิธีแบบเดิมย่อมไม่สามารถตรวจสอบไปถึงผู้กระทำความผิดได้ เพราะไม่อาจสืบหาได้ว่าเงินที่นำมาใช้ในการกระทำความผิดนั้นมาจากแหล่งใด เป็นเงินของใคร ดังนั้น การกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สามารถทำการตรวจสอบบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน จึงจำเป็นต้องบัญญัติไว้

นอกจากนี้ ในมาตรา 264 (6) (7) และ (8) ยังได้บัญญัติให้สามารถสั่งให้บุคคลใด ๆ ที่ซื้อขายหลักทรัพย์หรือที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนาเอกสารหลักฐาน และสามารถเข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจ

⁵³ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2534). รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างประกาศหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เล่มที่ 5. กรุงเทพฯ: สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. หน้า 3-6.

ของลูกหนี้ของบริษัทหลักทรัพย์ได้ เนื่องจาก มาตรา 264 (1)-(5) ยังไม่รวมถึงบุคคลที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งโดยที่ผู้กระทำความผิดส่วนมากมักจะเป็นบุคคลที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่⁵⁴ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวจะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และเป็นการกระทำต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่ต้องการตรวจสอบเท่านั้น

2) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบกรณีพิเศษ แบ่งออกเป็น 2 กรณี

2.1) กรณีปรากฏหลักฐานว่าบุคคลใดกระทำความผิดอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้กระทำความผิดจะชักย้ายหรือจำหน่ายทรัพย์สินสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลนั้นหรือทรัพย์สินซึ่งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นของบุคคลนั้นได้ แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น และในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ศาลที่มีเขตอำนาจจะสั่งขยายระยะเวลาออกไปอีกตามคำขอของสำนักงานก็ได้ แต่จะขยายเวลาอีกเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันมิได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัด ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม⁵⁵

อำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 267 นี้ เป็นของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการแทนได้ โดยมีเจตนารมณ์ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เพื่อรวบรวมมิให้ชักย้ายถ่ายเทไปที่อื่น ซึ่งหากปรากฏพฤติการณ์ว่า บุคคลนั้นอาจกระทำการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน ซึ่งมีข้อสังเกตว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 267 นี้ แตกต่างจากการยึดตามมาตรา 264 เนื่องจากมาตรา 264 เป็นการยึดเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ในขณะที่มาตรา 267 นี้ เป็นการยึดทรัพย์สินทั้งหมดของผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันการชักย้าย ถ่ายเทหรือนำออกนอกประเทศ⁵⁶

2.2) กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลผู้กระทำความผิดจะหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร อาจดำเนินการโดย ให้สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ร้องขอให้ศาลอาญามีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนได้ และในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-5.

⁵⁵ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 267.

⁵⁶ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 53. หน้า 10-11.

ให้คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวได้เป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวัน จนกว่าศาลอาญาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

3.2.4 ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ในการดำเนินคดีอาญาตามปกติซึ่งจะต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น ได้มีการหารือร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ และเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์สูงสุดของประชาชน จึงกำหนดให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีหน้าที่ติดตามดูแลพฤติกรรมกรรมการซื้อขายของบริษัทสมาชิกและนักลงทุน รวมถึงรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติ ขณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีหน้าที่ดำเนินการทางกฎหมายในลำดับต่อไป อาจกล่าวได้ว่าตลาดหลักทรัพย์ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้กำกับชั้นต้น (Front line regulator) ขณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. จะทำหน้าที่เป็นผู้กำกับระบบในภาพรวม (Oversight regulator)⁵⁷

1) การดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

การดำเนินการดังกล่าวจะเริ่มขึ้นที่การตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้น ให้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและค้นหาพยานหลักฐาน อาจเกิดขึ้นได้ใน 3 กรณี ได้แก่

(1) ผู้ลงทุน หรือผู้เสียหายได้ร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรมายังสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือ

(2) สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เฝ้าติดตามการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกตินั้นเอง หรือ

(3) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแจ้งเรื่องการกระทำความผิดอาญา ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพื่อขอให้สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

การตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ นั้น จะกระทำโดยพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่

⁵⁷ ประสาน ไตรรัตน์วรกุล. (2535). *บทบาทของ ก.ล.ต. ที่มีต่อหลักทรัพย์*. เอกสารการอภิปรายทางวิชาการเรื่อง โฉมหน้าใหม่ของหุ้นไทย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. หน้า 138.

ในการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานที่ได้ตามขอบอำนาจที่กำหนดไว้ในมาตรา 264 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมกันนี้สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. อาจขอความร่วมมือ โดยขอข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่อาจนำมาใช้ในการพิจารณาความผิดอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์นั้นมิใช่อยู่หลายประเภทด้วยกัน อาทิเช่น ข้อมูลในการซื้อขายของบริษัทสมาชิกหรือผู้ลงทุนในหลักทรัพย์ รายงานต่าง ๆ ที่สมาชิกตลาดหลักทรัพย์มีหน้าที่ส่งให้แก่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลักฐานทางการเงินในการชำระราคาซื้อขายหลักทรัพย์ เอกสารแสดงการส่งมอบหลักทรัพย์ หลักฐานแสดงแหล่งที่มาของเงินในการซื้อขายหลักทรัพย์ การสอบสวนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติ เป็นต้น

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จะทำการสรุปข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อให้พิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ในการพิจารณาเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไปของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. หากปรากฏข้อเท็จจริงในการดำเนินการดังกล่าวนี้ อาจมีผลกระทบต่อภาวะตลาดหรือกระทบต่อผู้ลงทุนเป็นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญแล้ว ก็จะขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. ก่อนดำเนินการ

หากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. พบว่าพยานหลักฐานที่พนักงานเจ้าหน้าที่หามา นั้นไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดอาญา พนักงานเจ้าหน้าที่จะสรุปข้อเท็จจริงและขอความเห็นเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อขอยุติเรื่อง

แต่หากพบว่าพยานหลักฐานที่หามาได้แน่นหนาพอที่จะเอาผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กับผู้กระทำได้ ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง อันสามารถเปรียบเทียบปรับได้ ก็จะเสนอเรื่องพร้อมทั้งพยานหลักฐานทั้งหมดต่อคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ⁵⁸ ซึ่งตามมาตรา 317 กำหนดให้คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ คือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจำนวน 3 คน โดยคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับ และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว คดีดังกล่าวจะเป็นอันยุติลง แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้ทำการเปรียบเทียบ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะดำเนินการกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อพนักงานสอบสวนเพื่อนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป

ในกรณีที่หากพบว่าพยานหลักฐานแน่นหนาเพียงพอที่อาจเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และเป็นกรกระทำ

⁵⁸ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 317.

ความคิดที่ร้ายแรงหรือมีความสลับซับซ้อนในข้อกฎหมายแล้วจะเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการฝ่ายกฎหมาย ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจาก คณะกรรมการ ก.ล.ต. โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายและบัญชี เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าว พิจารณากลับกรองและเสนอข้อคิดเห็นหรือแนวทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ก่อนที่จะนำเสนอต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต. ต่อไป เมื่อคณะกรรมการฝ่ายกฎหมายได้พิจารณาการกระทำความคิดดังกล่าวจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เสนอแล้ว อาจมีคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

1) กรณีที่วินิจฉัยว่าการกระทำนั้นไม่เข้าข่ายเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 คณะกรรมการฝ่ายกฎหมายจะเสนอเรื่องต่อ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ให้ยุติเรื่อง

2) กรณีวินิจฉัยว่าการกระทำความคิดนั้นเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 หากพิจารณาว่าพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดนั้นไม่ร้ายแรง คณะกรรมการฝ่ายกฎหมายจะแจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ เพื่อดำเนินการเปรียบเทียบปรับต่อผู้กระทำผิดนั้น แต่หากเมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานทั้งหมดโดยรวมแล้วสามารถพิสูจน์การกระทำความผิดได้ชัดเจนและพิจารณาว่าพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดนั้นร้ายแรง คณะกรรมการฝ่ายกฎหมาย จะทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อขอความคิดเห็นในการดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการฝ่ายกฎหมายอาจมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ค้นหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมอีกก็ได้ หากคณะกรรมการฝ่ายกฎหมายเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เสนอมานั้นไม่เพียงพอ

ในกรณีที่ คณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้พิจารณาและมีมติให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแล้ว สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะดำเนินการกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อพนักงานสอบสวน เพื่อนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป

อนึ่ง ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทสมาชิก และความคิดที่ได้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว แม้ว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะได้พิจารณาลงโทษแล้วตามระเบียบข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว ก็ไม่ทำให้การกระทำความผิดนั้น เป็นอันเลิกกัน เนื่องจากความคิดดังกล่าวเป็นความผิดอาญา ซึ่งคดีจะ

เลิกกันได้ก็ต่อเมื่อ ได้มีการเสนอเรื่องให้ดำเนินการปรับผู้กระทำความผิดต่อคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ และบุคคลดังกล่าวได้ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดแล้ว (ในกรณีที่ความผิดนั้นเป็นความผิดที่สามารถดำเนินการเปรียบเทียบปรับได้) หรือมีการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ หรือกรณีเป็นความผิดร้ายแรงหรือไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ เพื่อนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในลำดับต่อไป

2) การดำเนินการโดยพนักงานสอบสวน

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม รับเรื่องคำกล่าวโทษ⁵⁹จากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. แล้วจะดำเนินการรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด⁶⁰ และเมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมกับทำความเข้าใจว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง⁶¹ เสร็จเรียบร้อยแล้วจะเสนอเรื่องไปยังพนักงานอัยการต่อไป

อนึ่งเงื่อนไขคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เข้าสู่ระบบกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีรายละเอียดดังนี้⁶²

(1) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์การอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

⁵⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 127.

⁶⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131.

⁶¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 142.

⁶² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. มาตรา 21.

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา

(2) คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก (1) ตามที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการ โดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วยและให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

บรรดาคดีใดที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนในคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน การกระทำความผิดด้วย

ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือสงสัยว่า การกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ใน (1) หรือไม่ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ชี้ขาด

โดยบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ระบุคดีความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด จำนวน 22 พระราชบัญญัติ และอีก 5 พระราชบัญญัติ ซึ่งประกาศในกฎกระทรวง โดยคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อยู่ในลำดับที่ 22

สำหรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นั้น เพื่อเป็นการระบุให้ชัดเจนถึงอำนาจหน้าที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงมีประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2554 เรื่อง การกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. ออกตามความในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งได้กำหนดมาตราต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อันถือว่าเป็นมาตราที่เข้าข่ายการกระทำผิดตามข้อ 19 ความว่า

ข้อ 19. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 278 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 296 มาตรา 297 มาตรา 301 และ

มาตรา 306 ถึง มาตรา 315 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม⁶³

3) การดำเนินการโดยพนักงานอัยการ

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนและความเห็นของพนักงานสอบสวน จะพิจารณาตรวจสอบและดำเนินการดังต่อไปนี้⁶⁴

(ก) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(ข) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด ให้ส่งสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนพร้อมกับคำสั่งของพนักงานอัยการไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพิจารณา หากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีความเห็นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมด้วยความเห็นแย้งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด คำสั่งของอัยการสูงสุด ให้ถือเป็นคำสั่งเด็ดขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นต้องรีบฟ้อง ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติไปก่อน⁶⁵

4) การดำเนินการโดยศาล

เมื่อพนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีความผิดทางอาญา ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ต่อศาลแล้ว ศาลจะดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้⁶⁶ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล และเมื่อได้ดำเนินการพิจารณาคดีจนเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมแล้ว ศาลจะพิพากษาชี้ขาดคดีในที่สุด

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ตามกฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทย

จากการศึกษาการดำเนินการทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ของต่างประเทศ พบว่ากฎหมายหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาและเครือรัฐออสเตรเลีย ได้มีการพัฒนามาช้านานและปัจจุบัน

⁶³ บัญชีท้ายประกาศ กคพ. ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2554. ข้อ 19. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2554/E/019/36.PDF> [2560, 23 สิงหาคม]

⁶⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143.

⁶⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145/1.

⁶⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162.

กฎหมายดังกล่าวนับว่ามีประสิทธิภาพในการบังคับใช้อย่างมากในด้านกระบวนการดำเนินคดีทางอาญา ในขณะที่การดำเนินการทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ของประเทศไทย ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันเพื่อให้ใช้บังคับในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับกฎหมายของต่างประเทศ แต่เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศจึงอาจมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมือนหรือแตกต่างไปจากการดำเนินงานของต่างประเทศ สามารถสรุปได้ ดังนี้

3.3.1 การกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน

การดำเนินการทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ของต่างประเทศพบว่า ไม่มีขั้นตอนการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนก่อนนำคดีเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม ซึ่งแตกต่างจากการดำเนินการทางอาญาตามกฎหมายหลักทรัพย์ของประเทศไทย กล่าวคือ ในสหรัฐอเมริกา และเครือรัฐออสเตรเลีย หน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ มีอำนาจในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐาน หากพิจารณาว่ามีมูลความผิดและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีอาญาได้ จะทำการรวบรวมพยานหลักฐาน ต่าง ๆ แล้วส่งเรื่องไปยังกระทรวงยุติธรรมหรือส่งความเห็นนั้นไปยังพนักงานอัยการได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนหรือดุลพินิจของหน่วยงานอื่นอีก

3.3.2 การดำเนินการสอบสวนคดี

การดำเนินการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์ของต่างประเทศ พบว่ามีความแตกต่างกับประเทศไทยในเรื่องอำนาจในการสอบสวนคดี กล่าวคือ ในต่างประเทศหน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ จะมีหน่วยงานภายในที่มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ในส่วนของประเทศไทย พบว่าหน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ไม่มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงและไม่มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในส่วนของประเทศไทย ได้มีเพียงการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 264 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ในการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงและเอกสารพยานหลักฐานต่าง ๆ หรือมีอำนาจเพียงแค่การเรียกตัวบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งคำชี้แจง เนื่องจาก ผู้มาให้ถ้อยคำมีสถานะเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยหรืออาจมีความเกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งอำนาจดังกล่าว ไม่ได้ครอบคลุมถึงอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ก.ล.ด. ของประเทศไทย ไม่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานและไม่ได้มีหน่วยงานภายในที่มีอำนาจในการ

สืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงดังเช่นคณะกรรมการ U.S. SEC ของสหรัฐอเมริกา ที่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายคดี (Division of Enforcement) เพื่อทำการสืบสวน สอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน แม้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะไม่มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสรุปสำนวนก็ตาม แต่ในระหว่างดำเนินการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาที่อยู่ภายใต้การสอบสวนของ U.S. SEC จะได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในการป้องกันตนเองจากการถูกกล่าวหา เสมือนดังเช่นได้รับการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวจากการสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่จากกระทรวงยุติธรรม

จากการศึกษาหน่วยงานที่รับผิดชอบในการ สืบสวน สอบสวน ของเครือรัฐออสเตรเลีย พบว่า มีการให้อำนาจหน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ อย่าง ASIC ที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของ ASIC มีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวน จึงทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานของ ASIC เป็นเหมือนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในคดีอาญา อีกทั้งการที่เจ้าหน้าที่ของ ASIC ทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนในการรวบรวมข้อมูลและแสวงหาพยานหลักฐาน เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องของกฎหมายหลักทรัพย์ และมีประสบการณ์เฉพาะด้านในการทำงานมากกว่า ทำให้ลดระยะเวลาในการดำเนินงาน ในชั้นพนักงานสอบสวนและโอกาสที่จะแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างเพียงพอมากกว่าการดำเนินการของประเทศไทย เนื่องจากไม่มีข้อขัดข้องในเรื่องของกระบวนการส่งต่อที่สามารถส่งเรื่องต่อให้พนักงานอัยการได้ทันที โดยไม่ต้องเริ่มกระบวนการสืบสวนสอบสวนใหม่ การเริ่มต้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงเริ่มขึ้นพร้อมกับการรวบรวมข้อเท็จจริงตั้งแต่แรก

3.3.3 การแสวงหาพยานหลักฐาน

การแสวงหาพยานหลักฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศกับประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่จะมีวิธีการปฏิบัติหน้าที่ที่คล้ายคลึงกันในการดำเนินการเพื่อตรวจสอบค้นหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งสามารถแยกได้ 2 ประเด็น ดังนี้

(1) การแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวบุคคล จากการศึกษา พบว่าเจ้าหน้าที่ U.S. SEC ของสหรัฐอเมริกา และเจ้าหน้าที่ ASIC ของเครือรัฐออสเตรเลีย มีอำนาจในการเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยถ้อยคำที่ได้มาจากการสอบสวน สามารถนำไปใช้แสดงต่อพนักงานอัยการและคณะลูกขุนได้เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินการทางอาญาต่อไป ในขณะที่การถ้อยคำที่ได้จากการสอบถ้อยคำของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. นั้น ผู้ให้ถ้อยคำไม่มีสถานะเป็นผู้ต้องหา ไม่มีการตั้งข้อกล่าวหาและไม่มีการกำหนดเรื่องสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บุคคลพึงมีในการสอบสวน แม้ถ้อยคำที่ได้มา

จะเป็นประโยชน์เพียงใดในการดำเนินการทางอาญา แต่ก็ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ จนกว่าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะได้ทำการสอบสวนอีกครั้งหนึ่ง

(2) การแสวงหาข้อมูล การแสวงหาข้อมูลโดย U.S. SEC ของสหรัฐอเมริกา และ ASIC ของเครือรัฐออสเตรเลีย มีความคล้ายคลึงกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. คือ มีอำนาจในการตรวจสอบเทปบันทึก ข้อมูลการซื้อขาย ข้อมูลทางการเงิน จากหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล แต่ทั้งสหรัฐอเมริกาและเครือรัฐออสเตรเลีย ไม่มีบทบัญญัติให้หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลมีอำนาจในการเข้าไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบพยานหลักฐาน โดยมีแต่เพียงอำนาจในการเรียกให้บุคคลส่งเอกสารหรือข้อมูลมาให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรืออำนวยความสะดวกเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลดังกล่าว และไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการยึดหรืออายัดเอกสารหลักฐาน

จากการศึกษา การแสวงหาพยานหลักฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ กับประเทศไทย พบว่า ความแตกต่างทางด้านอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่มีน้อย อาจจะมีบางมาตรการเท่านั้นที่ประเทศไทยยังไม่ได้กำหนด กล่าวคือ หน่วยงานที่มีอำนาจพิเศษที่เอื้อประโยชน์ต่อการแสวงหาพยานหลักฐานไม่ได้ใช้อำนาจนั้นด้วยข้อขัดข้องตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ในขณะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการแสวงหาพยานหลักฐานกลับไม่มีมาตรการหรืออำนาจพิเศษเพียงพอที่จะเข้าถึงพยานหลักฐานได้